

«Ανοσία της αγέλης» στα στρατόπεδα συγκέντρωσης

Πηγή: ΠΡΙΝ Σελ.: 16 Ημερομηνία έκδοσης: 12-04-2020
Επιφάνεια: 345.21 cm² Αρθρογράφος: Κυκλοφορία: 620
Θέματα: ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

Γιώργος Μουρμούρης

«Ανοσία της αγέλης» στα στρατόπεδα συγκέντρωσης

Παρατημένοι σε έναν αργό θάνατο βρίσκονται οι χιλιάδες πρόσφυγες και μετανάστες της Μόριας. Φυλακισμένοι μέσα στον καταυλισμό, από τον οποίον ελάχιστοι εξέρχονται λόγω των μέτρων για τον κορονοϊό, στις ήδη άθλιες συνθήκες με την παντελή έλλειψη μέτρων υγιεινής, έρχεται να προστεθεί άλλο ένα πρόβλημα: Οι πρόσφυγες ξεμένουν από χρήματα. Το επίδομα των 90 ευρώ που κατέβαλλε μηνιαίως ο ΟΗΕ δεν θα δοθεί αυτόν τον μήνα, κατόπιν αιτήματος της ελληνικής κυβέρνησης για να μην... δημιουργηθούν ουρές στα ΑΤΜ της Μυτιλήνης, μέχρι να τοποθετηθεί μηχανήμα ανάληψης στο ΚΥΤ.

Η παντελής έλλειψη οποιουδήποτε εισοδήματος και η αδυναμία προμήθειας ειδών διατροφής και πρώτης ανάγκης από το εμπόριο έχει προκαλέσει μία άνευ προηγουμένου έκρηξη βίας εντός του καταυλισμού, μπροστά στα μάτια της αστυνομίας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οικογένειες να εγκαταλείπουν τα βράδια τον καταυλισμό και να κρύβονται σε χωράφια για να προστατευτούν.

Αν η αστυνομία απλώς παρατηρεί τον αλληλοσπαραγμό ανθρώπων στους οποίους δεν έχει μείνει πια απολύτως τίποτα, δεν τηρεί την ίδια στάση για όσους αποφασίζουν να διεκδικήσουν. Έτσι, η απεργία πείνας στο Προαναχωρησιακό Κέντρο της Μόριας «έσπασε» με σκληρή αστυνομική καταστολή, ξυλοδαρμούς και βίαιη αφαίρεση της κλωστής από τα στόματα των απεργών. Ταυτόχρονα, οι λιγοστοί πρόσφυγες που καταφέρνουν να πάρουν άδεια για έξοδο από τον καταυλισμό, είτε για προμήθειες είτε για επίσκεψη στο νοσοκομείο, βρίσκονται πολύ συχνά αντιμέτωποι με πρόστιμα για άσκοπη μετακίνηση. Σε ένα κρεσέντο κυνισμού, ο υπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου, Νότης Μηταράκης, δήλωσε ότι το ποσό των προστίμων θα αφαιρείται από το μελλοντικό επίδομα! Όλα αυτά συμβαίνουν, ενώ σε Μαλακάσα και Ριτσώνα έχουν καταγραφεί ήδη κρούσματα κορονοϊού –τα οποία και συνεχώς αυξάνονται– και οι δομές έχουν τεθεί σε αυστηρή καραντίνα, χωρίς βεβαίως να έχει παρθεί κανένα σχεδόν μέτρο προστασίας των προσφύγων/μεταναστών από τον ιό. Άτυπα μιν, αλλά στην πράξη συνειδητά, η κυβέρνηση για την... αντιμετώπιση του κορονοϊού μέσα στα στρατόπεδα συγκέντρωσης, έχει θέσει σε πλήρη εφαρμογή την τακτική «ανοσίας της αγέλης».

Στο μεταξύ, στα «ψιλά» της ειδησεογραφίας πέρασε έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας για το όργιο βίας στον Έβρο από την ελληνική κυβέρνηση τις προηγούμενες εβδομάδες. Η οργάνωση επιβεβαιώνει την ύπαρξη δύο νεκρών από πυρά, μίας αγνοούμενης που θεωρείται νεκρή καθώς και δεκάδων τραυματιών από πλαστικές σφαίρες, γκλομπ, ρόπαλα, κλοτσιές και γροθιές. Επίσης, το φως της δημοσιότητας είδαν και καταγγελίες –μαζί με οπτικό υλικό– για παράνομες επαναπροωθήσεις προσφύγων από θαλάσσης προς την Τουρκία από το λιμενικό, το οποίο φέρεται να τους τοποθετούσε σε σχεδίες που μοιάζουν με πλωτές σκηνές και να τους άφηνε μεσοπέλαγα στα τουρκικά ύδατα. Είναι ο τραγικός απολογισμός της «αποφασιστικότητας» της κυβέρνησης Μητσοτάκη για την αντιμετώπιση των «κολασμένων της γης», με την αμέριστη στήριξη του ΣΥΡΙΖΑ και άλλων αστικών κοινοβουλευτικών κομμάτων.

Πηγή:	ΠΡΙΝ	Σελ.:	18	Ημερομηνία έκδοσης:	12-04-2020
Επιφάνεια:	209.43 cm ²	Αρθρογράφος:		Κυκλοφορία:	620
Θέματα:	ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ				

Κυριάκος **Νασόπουλος**

ΦΥΛΑΚΕΣ ΘΗΒΑΣ

Δολοφονική αδιαφορία

Εξέγερση στις γυναικείες φυλακές του Ελαιώνα Θηβών πυροδότησε την Πέμπτη ο θάνατος της κρατούμενης Αζίζελ Ντενίρογλου, με το υπουργείο Προστασίας του Πολίτη να σπεύδει να ανακοινώνει ότι η νεαρή γυναίκα, που κρατούνταν στην 5^η πτέρυγα των φυλακών, πέθανε από παθολογικά αίτια, παρότι δεν είχαν γίνει γνωστά τα αποτελέσματα της νεκροτομής. Οι συγκρατούμενες της Αζίζελ Ντενίρογλου επί αρκετές ώρες αρνούταν να μπουν στα κελιά τους, καταγγέλλοντας ότι η διοίκηση της φυλακής επέδειξε πλήρη αδιαφορία για την υγεία της –ενώ παρουσίασε και συμπτώματα συμβατά με τον κορονοϊό– και ζητούσαν άμεσα μέτρα προστασίας και αποσυμφόρηση των φυλακών.

Αντιθέτως, το υπουργείο έστειλε τα ΜΑΤ για να «καταπνίξουν» την εξέγερση των κρατούμενων, για να βγει στη συνέχεια η γραμματέας αντιεγκληματικής πολιτικής Σοφία Νικολάου να ισχυριστεί ότι στις φυλακές επικρατούν καλές συνθήκες διαβίωσης για τις κρατούμενες, προκαλώντας για άλλη μια φορά την οργή τους.

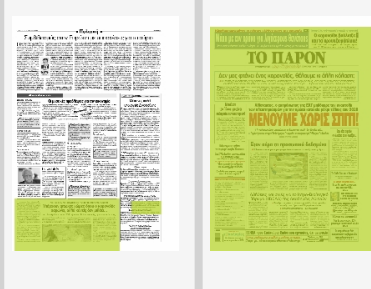

Όπως καταγγέλλουν οι κρατούμενες στις φυλακές Ελαιώνα Θήβας, με δήλωσή τους μέσω του Δικτύου Αλληλεγγύης Κρατούμενων, «η κρατούμενη Αζίζελ Ντενίρογλου πέθανε στον θάλαμό της, αβοήθητη, ενώ αντιμετώπιζε κάποια καρδιολογικά προβλήματα και είχε υψηλό πυρετό. Όλο το βράδυ εκλιπαρούσε για βοήθεια, είχε πόνους στο στήθος και δεν μπορούσε να αναπνεύσει. Σύμφωνα με μαρτυρίες, δεν την θερμομέτρησαν καν και αγνοούμε τα πραγματικά αίτια του θανάτου της». Παράλληλα σημειώνουν ότι στην 5^η πτέρυγα των φυλακών, όπου συνέβη το τραγικό συμβάν, στοιβάζονται περίπου 120 άτομα.

«Την ευθύνη για τον θάνατο της κρατούμενης την έχει η κυβέρνηση και το υπουργείο. Ζητάμε να αποφυλακιστούν άμεσα ασθενείς, μωρομάνες με τα παιδάκια τους και ηλικιωμένοι που θεωρούνται ευπαθείς ομάδες, δηλαδή συνολικά το 1/3 των κρατούμενων», αναφέρουν μεταξύ άλλων.

Υπάρχουν φτωχές χώρες όπου ο κορονοϊός σαρώνει, αλλά κανείς δεν μιλάει...

Πηγή: ΠΑΡΟΝ Σελ.: 1,7 Ημερομηνία έκδοσης: 12-04-2020
Επιφάνεια: 171.55 cm² Αρθρογράφος: Κυκλοφορία: 1500
Θέματα: ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

Υπάρχουν φτωχές χώρες όπου ο κορονοϊός σαρώνει, αλλά κανείς δεν μιλάει...

● Παρέμβαση του G20 ζητούν 165 ηγετικές προσωπικότητες

► ΣΕΛ. 7

Όλα τα φώτα έχουν πέσει στην Ευρώπη. Δεν υπάρχει γωνιά της που να μην έχει φοβηθεί από την εισβολή του άγνωστου έως τώρα εκθρού, του κορονοϊού, δεν υπάρχει πολίτης της Ευρώπης που να μην έχει τρομάξει.

Τα φέρετρα έχουν την υπογραφή του. Όπως και τα χιλιάδες κρούσματα όχι μόνο στην Ευρώπη αλλά και στην πάνοπλη Αμερική, που μέχρι στιγμής δεν έχει καταφέρει να υποτάξει τον εισβολέα.

Αυτονόμος ο φόβος και ο τρόμος.

Με την επόμενη μέρα να παραμένει θεοσκότεινη, χωρίς καμία χαραμάδα φωτός.

Την ίδια ώρα, υπάρχει ένα άλλο μεγάλο κομμάτι της Γης για το οποίο δεν ακούγεται ούτε κικ. Είναι οι ξεχασμένοι, μια και τα ΜΜΕ, με πρώτη την τηλεόραση, δεν υπάρχουν για τις φτωχές χώρες της Αφρικής, της Νοτιοανατολικής Ασίας και της Λατινικής Αμερικής, αν και ο κορονοϊός έχει εισβάλει και εκεί.

Ευτυχώς, δεν λείπει η ανθρωπιά, η αγωνία για εκείνους που δεν έχουν ένα

Σε Αφρική, Νοτιοανατολική Ασία και Λατινική Αμερική

Υπάρχουν φτωχές χώρες όπου ο κορονοϊός σαρώνει, αλλά κανείς δεν μιλάει...

● Παρέμβαση του G20 ζητούν 165 ηγετικές προσωπικότητες

πιάτο φαγητό, ένα κεραμίδι, ένα κρεβάτι στο νοσοκομείο.

Ο κορονοϊός δεν κάνει χάρες... Ήδη, όμως, απέναντί του έχουν στηθεί 165

ηγετικές προσωπικότητες, που σε αγωνιώδη επιστολή τους προς την Ομάδα των Είκοσι (G20) ζητούν άμεση και συντονισμένη δράση για την αντιμετώπι-

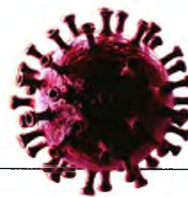
ση των προβλημάτων που έχουν δημιουργηθεί από την πανδημία και την οικονομική κρίση που έχει προκαλέσει. Οι αναπτυσσόμενες χώρες σε Αφρική, Ασία και Λατινική Αμερική θα χρειαστούν τουλάχιστον 150 δισεκατομμύρια δολάρια. Και αρχικά απαιτούνται 8 δισ. δολάρια για τα αδύναμα συστήματα υγείας.

Όπως αντιλαμβάνεται ο καθένας, δεν είναι η εκλεκτή του Θεού η Ευρώπη, πάνω στην οποία έχουν πέσει όλα τα φώτα λόγω της ανελέητης επίθεσης του κορονοϊού. Υπάρχουν και οι φτωχές χώρες όπου ο κορονοϊός σαρώνει... Αλλά...

FOCUS Η ΑΛΛΟΨΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Τα... ντιμπέιτ της πανδημίας

Στις δυτικές κοινωνίες διακινδυνεύουν προβλέψεις για το μέλλον του λαϊκισμού, του εθνικισμού, της παγκοσμιοποίησης και της σοσιαλδημοκρατίας με τον κίνδυνο οι προφητικές προσεγγίσεις να γειωθούν με πραγματισμό

Μπορεί να υπάρχει περισσότερη ζέση παρά φως σε ένα ντιμπέιτ, λένε οι Αγγλοι. Ενδέχεται, δηλαδή, να επικρατήσει στη διαδικασία περισσότερο το συναίσθημα παρά να διαφωτιστούν για το υπό συζήτηση θέμα όσοι το παρακολουθούν. Η διαπίστωση ισχύει και για εκείνα που βρίσκονται σε εξέλιξη σχετικά με τις πολιτικές επιπτώσεις του Covid-19. Στις δυτικές κοινωνίες, ενώ μετράνε εβδομάδες κοινωνικής αποστασιοποίησης, κουβεντιάσουν για το αν ο ιός θα γίνει η αιτία θανάτου του λαϊκισμού ή όχι, αν θα προσβάλει την παγκοσμιοποίηση επαναφέροντας τους εθνικισμούς στο προσκήνιο, αν θα ξανακάνει πράγματι τη σοσιαλδημοκρατία ελκυστική. Αμφότερες οι πλευρές σε καθένα από τα παραπάνω ντιμπέιτ διακινδυνεύουν προβλέψεις – και κάποιιο εμπλεκόμενο προτάσσουν τους ευσεβείς τους πόθους.

Υπάρχουν, φέρ' ειπείν, οι αισιόδοξοι που βλέπουν, σχεδόν με ανακούφιση, το τέλος του λαϊκισμού να πλησιάζει. Το επιχείρημά τους βασίζεται κυρίως στις αρχικές αντιδράσεις των Ντόναλντ Τραμπ και Μπόρις Τζόνσον στην πανδημία. Στις απώλειες, δηλαδή, σε ανθρώπινες ζωές που προκάλεσε η καθυστερημένη κατανόηση του μεγέθους του προβλήματος από αυτούς, οι οποίες υπογραμμίζουν – σημειώνουν – με τον πιο δραματικό τρόπο τα όρια των λαϊκιστών. Σύμφωνα, μόνο που ο πλανητάρχης και ο βρετανός πρωθυπουργός δεν είναι οι μοναδικοί εκπρόσωποι της διεθνούς των λαϊκιστών.

Και ματιά, σύμφωνα με τον πολιτικό επιστήμονα Κας Μούντε, που εξειδικεύεται στον πολιτικό εξτρεμισμό και τον λαϊκισμό σε ΗΠΑ και Ευρώπη, στη στάση που τήρησαν οι λαϊκιστές σε διάφορες χώρες αποδεικνύει ότι δεν υπάρχει μία και μόνο λαϊκιστική

γυμνό μάτι στα ιδεολογικά πρόσημα αρκετών κυβερνητικών σχημάτων. Αρκετές κυβερνήσεις συντηρητικές υιοθετούν σοσιαλδημοκρατικές πρακτικές προκειμένου να διαφυλάξουν τις οικονομίες τους από τις επιπτώσεις του Covid-19. Σαν την αναπλήρωση σε μεγάλο ποσοστό των μισθών των εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα από το κράτος.

Ο δεξιόστροφος κυβερνητικός συνασπισμός του Μαρκ Ρούτε στην Ολλανδία καλύπτει το 90% της μισθολογικής δαπάνης για κάθε τύπο σύμβασης εργασίας. Οι Τόρις στη Μεγάλη Βρετανία δίνουν το 80%. Η φιλελεύθερη ΝΔ θέσπισε τα 800 ευρώ και ομνύει στο ΕΣΥ. Ακόμη και ο Τραμπ ανακοίνωσε τη στήριξη των μεσαίων και χαμηλών εισοδημάτων με επιταγές ύψους 1.200 δολαρίων, καθώς και 500 δολάρια επιπλέον για κάθε παιδί.

Η παραπάνω στροφή έχει αναζωπυρώσει τον διάλογο για τη χρησιμότητα της σοσιαλδημοκρατίας. Για το αν εκείνη, επομένως, θα κατορθώσει να κάνει ένα δυναμικό comeback μετά την εκλογική εξαύλωση στην οποία την οδήγησε η οικονομική κρίση που ξεκίνησε το 2008. Ορισμένοι φαίνεται να πιστεύουν πως η αντιγραφή και μόνο από τους ιδεολογικούς τους αντιπάλους του πολιτικού τους σκεπτικού αρκεί για να αποδείξει την αναγκαιότητα της ύπαρξης των σοσιαλιστών. Άλλοι διατείνονται ότι οι τελευταίοι έχουν το know-how, και είναι γι' αυτό σε θέση να καταθέσουν αποδοτικότερες προτάσεις στην περίπτωση που ο λαίφ κρατικός προστατευτισμός ξαναγίνει της μόδας ανάμεσα στους ψηφοφόρους.

Μια άλλη συζήτηση που έχει ξεκινήσει αφορά τον εθνικισμό, αν ο κορωνοϊός θα τον ενισχύσει μιας και πάρα την παγκόσμια διασπορά του έχει κάνει τα σύνορα μεταξύ των κρατών πιο διακριτά από ποτέ τις τελευταίες δεκαετίες. Το πιο ενδεικτικό παράδειγμα της τάσης είναι ότι οι περισσότερες χώρες φροντίζουν πλέον πρώτα για τη δικιά τους επάρκεια σε ιατροφαρμακευτικό υλικό. Και από τα πιο τρανταχτά, το κλείσιμο των συνόρων ή η επανεμφάνιση των συνοριακών ελέγχων μεταξύ ευρωπαϊκών εταίρων, όπως η Γερμανία και η Γαλλία.

Για κάποιους, όπως τον διπλωματικό αναλυτή των «FT» Γκίντεον Ράχμαν, η παγκοσμιοποίηση θα μπορούσε να αναστραφεί εξαιτίας του ιού. Στο χειρότερο σενάριο η ΕΕ να διαλυθεί και η δύσκολη σχέση της Κίνας με τη ΗΠΑ να δυσκολεύει ακόμη περισσότερο. Οι πολέμιοι της παγκοσμιοποίησης από τα αριστερά, επισομαίνει ο Ράχμαν, ήδη πριν από το ξέσπασμα της πανδημίας ζητούσαν λιγότερα αεροπορικά ταξίδια για χάρη του περιβάλλοντος, ενώ οι εκ δεξιών σφράγισμα των συνόρων για πρόσφυγες και μετανάστες.

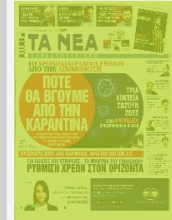
Στην ανάνηψή του, βέβαια, ίσως το πολιτικό κλίμα να τους ευνοεί μετά το τέλος της υγειονομικής κρίσης, ωστόσο οι λύσεις τους δεν είναι οι καλύτερες. Γιατί εφόσον, ας πούμε, τα κράτη αποφασίσουν να συνεχίσουν να ενισχύουν και στο μέλλον την αυτάρκειά τους σε αγαθά η παγκόσμια οικονομία δύσκολα θα ανασυνταχθεί.

Ενα άλλο τοπίο συσπίνει σε όσους δεν ξέρουν πώς να βάλουν τις σκέψεις τους στον πάγο να αποφεύγουν την έξαψη ενός ντιμπέιτ. Με διαφορετικά – πιο κοινή – λόγια, πολλά επιχειρήματα σήμερα αρθρώνονται εν βραχμώ και οι τρεις επιμέρους συζητήσεις θα συνεχιστούν για καιρό, οπότε μάλλον οι προφητικές προσεγγίσεις θα γειωθούν με πραγματισμό.

απάντηση στον κορωνοϊό. Δόθηκαν πολλών ειδών και κάθε είδος ήταν συνάρτηση πολλών παραγόντων – όπως, φέρ' ειπείν, αν κυβερνούν ή βρίσκονται στην αντιπολίτευση, αν ελέγχουν τα μίντια σαν τον Ορμπαν ή όχι, αν ο αριθμός των κρουσμάτων στη χώρα τους είναι μεγάλος ή μικρός. Ο Μούντε, λοιπόν, γράφει πως θα στοιχημάτιζε – με βάση πάντα την πρόσφατη ιστορική εμπειρία – ότι η κρίση του κορωνοϊού θα έχει μια μέτρια συνολικά επίδραση στους λαϊκιστές: Κάποιοι θα κερδίσουν από αυτήν, άλλοι θα χάσουν και μερικοί θα μείνουν ανέπαφοι.

Η ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ. Η πανδημία, πάντως, έχει ήδη προκαλέσει μια μετάλλαξη ορατή με

REUTERS/DANIELE MACCOLO

Η ΖΩΗ ΜΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΡΩΝΟΪΟ

Κοκτέιλ φαρμάκων που σώζει ζωές

Οι επιστήμονες βάζουν στο μικροσκόπιο δοκιμασμένα σκευάσματα

«**Η** αραρστία μου με έμαθε ότι έχουμε ανάγκη από παρεμβάσεις που να μπορούν να σταματήσουν το κακό. Για τον ιό SARS-CoV-2 δεν έχουμε κανένα αντίδοτο. Και το χρειαζόμαστε απεγνωσμένα». Στη φράση αυτή συνοψίζεται η αγωνία του Michael Saag, ενός 64χρονου άνδρα στις ΗΠΑ που νόσπησε με Covid-19.

ΤΗΣ ΜΑΡΘΑΣ ΚΑΪΤΑΝΙΔΗ

Είναι σημαντικό όμως να σταθεί κανείς στο βιογραφικό του: είναι ο αντιπρόεδρος και επικεφαλής του Κέντρου Ερευνας για το AIDS στην Αλαμπάμα και περιγράφεται από τους συναδέλφους του ως ένας εξαιρετικός και καταξιωμένος λοιμωξιολόγος. Αναγνωρίζοντας τι συμβαίνει στο σώμα του, την 7η ημέρα και

ενώ ένιωθε τις δυνάμεις του να τον εγκαταλείπουν, χορήγησε στον εαυτό του υδροξυχλωροκίνη σε συνδυασμό με αζιθρομυκίνη.

Το κοκτέιλ αυτό – που σημειωτέον λαμβάνουν και έλληνες ασθενείς – κυλούσε στον οργανισμό του για πέντε 24ωρα. «Δεν είμαι σε θέση να βγάλω συμπέρασμα εάν με θεράπευσε ή όχι» παραδέχεται ο αμερικανός λοιμωξιολόγος, υπογραμμίζοντας την ανάγκη κλινικών μελετών ώστε να επιβεβαιωθεί εάν η αγωγή αυτή είναι αποτελεσματική και ασφαλής.

Αναμφίβολα ο χρόνος δεν είναι με το μέρος των επιστημόνων καθώς ο SARS-CoV-2 «οργώνει» τον παγκόσμιο χάρτη σπέρνοντας τον θάνατο. Οι επιστήμονες, επικειρώντας να επιτύχουν προβάδισμα, βάζουν στο μικροσκόπιο δοκιμασμένα φάρμακα. «Το επόμενο διάστημα θα έχουμε δεδομένα από τις μελέτες. Και έχω και μια αισιοδοξία λόγω της μεγάλης δραστηριοποίησης των ερευνητικών κέντρων παγκοσμίως ότι σε τέσσερις με πέντε μήνες θα έχουμε στη διάθεσή μας ένα αποτελεσματικό φάρμακο» σημειώνει στα «ΝΕΑ» ο πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Λοιμώξεων, Παναγιώτης Γαργαλιάνος-Κακολύρης.

ΔΟΚΙΜΕΣ. Είναι ενδεικτικό ότι τουλάχιστον 90 δραστικές ουσίες – πέραν της γνωστής χλωροκίνης –, κοκτέιλ και μέθοδοι βρίσκονται στη διαδικασία δοκιμών, με ορισμένες από αυτές να βρίσκονται σε προχωρημένη εξέλιξη, όπως είναι:

Ρεμντεσιβίρη: Είχε σχεδιαστεί αρχικά για τον ιό Εμπολα, όμως η διεθνής κλινική μελέτη «Adaptive COVID-19 Treatment Trial» (με συμμετοχή και της Ελλάδας) εντάσσει τη δραστική αυτή ουσία στη μάχη κατά του SARS-CoV-2. Το φάρμακο αυτό φαίνεται ότι έχει ισχυρή δράση απέναντι στους κορωνοϊούς, αναστέλλοντας τον πολλαπλασιασμό τους.

Φαβιπραβίρη: Δρα ως αναστολέας της πολυμεράσης πολλών RNA ιών και εκτιμάται ότι εμποδίζει την αναπαραγωγή του SARS-CoV-2 στον ανθρώπινο οργανισμό, μειώνοντας συνεπακόλουθα και τη μεταδοτικότητα της νόσου. Το φάρμακο της ιαπωνικής εταιρείας Fujifilm Toyama Chemical αναμένεται να δοκιμαστεί και στη χώρα μας.

Κολικίνη: Υπό τον καθηγητή Καρδιολογίας Σπύρο Δευτεραίο εκπονείται στη χώρα μας η μελέτη «GRECCO-19», με τη συμμετοχή 300 ασθενών σε Αθήνα, Πάτρα και Θεσσαλονίκη. Στόχος είναι να εξεταστεί εάν αυτή η δοκιμασμένη ουσία μπορεί να αντιμετωπίσει ή ακόμη και να προλάβει επιπλοκές της νόσου Covid-19.

Πλάσμα αίματος: Όταν ένας κορωνοϊός ή οποιοδήποτε άλλο παθογόνο μολύνει έναν άνθρωπο, το ανοσοποιητικό δημιουργεί αντισώματα. Μία τεχνική που δοκιμάζεται είναι η λήψη αίματος από ανθρώπους που νίκησαν τον κορωνοϊό και η έγχυση του πλάσματός τους σε βαρέως πάσχοντες. Κατά το παρελθόν έχει χρησιμοποιηθεί για να καταπολεμηθούν η διφθερίτιδα, η λύσσα και άλλες λοιμώξεις. Κινέζοι ερευνητές της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Σανγκάης δοκίμασαν τη θεραπεία αυτή σε δέκα ασθενείς σε σοβαρή κατάσταση, επισημαίνοντας ότι είναι μια πολλά υποσχόμενη θεραπεία.

Ανοσοτροποποιητικά: Ο κατάλογος όμως δεν σταματά εδώ: ενδεικτικά αναφέρεται ότι παράλληλα δοκιμάζεται η χρήση ανοσοτροποποιητικών φαρμάκων, όπως η τοσιλιζουμάμπη, σε διασωληνωμένους ασθενείς, ενώ εξελίξεις αναμένονται και από το ανθρώπινο μονοκλωνικό αντίσωμα σαριλουμάμπη, που είναι εγκεκριμένο για τη ρευματοειδή αρθρίτιδα.

Πρόσφατα ο καθηγητής Παθολογίας-Λοιμώξεων Σωτήρης Τσιόδρας αναφέρθηκε σε ένα πειραματικό φάρμακο, στέλλοντας το μήνιμα της ελπίδας. Όπως είπε χαρακτηριστικά, «αποτελέσματα από την Ακαδημία Επιστημών της Κίνας δείχνουν πρόοδο όσον αφορά ανακάλυψη νέου πειραματικού φαρμάκου έναντι του κορωνοϊού, που θα δοκιμαστεί για την καταπολέμηση στην πρόληψη της ίωσης από τον ιό στον άνθρωπο», συμπληρώνοντας πως «είναι πολύ πιο αποτελεσματικό στα πειράματα που έγιναν από όλα τα φάρμακα που είναι διαθέσιμα».

Πρόκειται για τον αναστολέα σύντηξης EK1C4, που δοκίμασαν οι ερευνητές σε τρωκτικά πριν ή μετά τη μόλυνσή τους με τον HCoV-OC43 και διαπίστωσαν ότι τα πειραματόζωα δεν μολύνθηκαν γεγονός που σημαίνει ότι ο αναστολέας θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την πρόληψη και τη θεραπεία της λοίμωξης Covid-19.

Πανδημία, η μαμή του νέου κόσμου

Από αυτή την πανδημία κυφορείται ένας νέος κόσμος. Ετσι ξαφνικά, αλλά και τόσο τραγικά, με χιλιάδες νεκρούς και τον παγκόσμιο κίνδυνο για τις ζώες δισεκατομμυρίων ανθρώπων, τα πάντα αλλάζουν, και οι ισορροπίες του «παλιού» κόσμου, όπως τις ξέραμε – πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές –, κλυδωνίζονται. Οι βεβαιότητες ανατρέπονται, οι σχεδιασμοί – διεθνείς και εθνικοί – ακυρώνονται, το μέλλον διαγράφεται δυσοίωνα και το αίσθημα «αβοηθησίας» και ευαλωτότητας των ανθρώπων μπροστά στο άγνωστο «κακό», την πανδημία του ιού, διογκώνεται.

Η πανδημία μεταβάλλει τους φόβους και τις προτεραιότητές μας. Είναι λογικό, γιατί ζούμε πια σε κατάσταση «έκτακτης ανάγκης» και γίνουμε περισσότερο ευάλωτοι απέναντι στην αρρώστια και τον θάνατο. Ετσι, η ανάκτηση της εμπιστοσύνης

ΓΝΩΜΗ
ΤΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Π. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

των πολιτών προς το κράτος και τους θεσμούς του για την αντιμετώπιση της μεγαλύτερης μεταπολεμικής υγειονομικής και οικονομικής κρίσης αποκτά πλέον υπαρξιακή

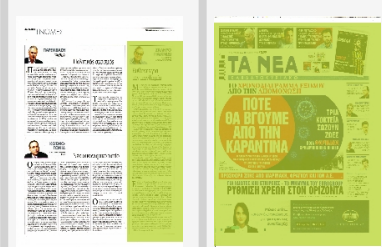
διάσταση. Από αυτή θα εξαρτηθούν οι ισορροπίες του νέου κόσμου. Η «έκτακτη ανάγκη» θα γεννήσει νέες πολιτικές συμπεριφορές. Όταν θα βγούμε από την πανδημία, μεγαλύτερη προτεραιότητα θα έχει για τους πολίτες η προστασία των αγαθών της ζωής, της υγείας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ενώ θα έπονται οι πολιτικοί συσχετισμοί, η οικονομική σταθερότητα και η αναδιάρθρωση των αγορών. Από τον τρόπο που τα κράτη, ή οι διακρατικές οντότητες όπως η Ευρώπη, θα διαχειριστούν την πανδημία, θα εγκαθιδρυθούν ή θα αμφισβητηθούν τα πολιτικά πρότυπα συγκρότησης της κυριαρχίας και διακυβέρνησης. Αν οι Δημοκρατίες δυτικού τύπου, οι Δημοκρατίες των δικαιωμάτων και του πολιτικού φιλελευθερισμού, αποτύχουν στη διαχείριση της κρίσης και στην έγκαιρη και αποτελεσματική ανταπόκριση στις ανάγκες των πολιτών, τότε, αναπόφευκτα θα επικρατήσουν ολοκληρωτικά και αυταρχικά πολιτικά συστήματα που θα περιορίζουν τις αρχές και τις αξίες πάνω στις οποίες

δομήθηκε ο μεταπολεμικός κόσμος στην Ευρώπη. Αντίθετα, αν οι Δημοκρατίες μας και οι ηγεσίες τους ενεργήσουν με επίγνωση των μεγάλων κινδύνων και ενσυναίσθηση των νέων απαιτήσεων της κοινωνίας και της οικονομίας, τότε, θα αποκαταστήσουν τη σχέση εμπιστοσύνης με τους πολίτες και θα ανασυγκροτήσουν την πολιτική νομιμοποίησή τους.

Η πανδημία αφήνει το στίγμα της όχι μόνο στα σώματα των ανθρώπων, αλλά και στη συλλογική μνήμη των λαών. Για μία διαδήλωση κι έναν ποδοσφαιρικό αγώνα, η Ισπανία θρηνεί σήμερα χιλιάδες νεκρούς. Για τη διεξαγωγή δημοτικών εκλογών, η Γαλλία άργησε να πάρει μέτρα, με αποτέλεσμα να πολλαπλασιαστούν τα θύματα. Η μαρτυρική Ιταλία δεν πρόλαβε καν να αντιδράσει έγκαιρα. Οι ΗΠΑ και η Αγγλία φλέεραν με την ανέμελη ανο(η)σία της αγέλης με τις γνωστές συνέπειες. Στην Ελλάδα, η κυβέρνηση κέρδισε την κρίσιμη βδομάδα της εξάπλωσης του ιού και είχε την πολιτική ενσυναίσθηση να ακούσει τους ειδικούς, με αποτέλεσμα να σωθούν χιλιάδες ζωές. Την επόμενη μέρα, αυτή η πολιτική ενσυναίσθηση και η ανάληψη της ευθύνης για μεγάλες μεταρρυθμίσεις θα κάνει τη διαφορά και θα ανατρέψει τα προϋπάρχοντα πολιτικά και οικονομικά δεδομένα. Η κρίση της πανδημίας θα περιθωριοποιήσει την πολιτική των τσιτάτων, τους οπαδούς του «όπλου παρά πόδα», τους πλανόδιους μεταπωλητές ψευδαισθήσεων, τους επαγγελματίες της κοινωνικής εκθροπάθειας και τους λογιστές του μικροκομματικού κέρδους. Ωστόσο, η επιστροφή της πολιτικής στο κράτος ευθύνης και στο ισχυρό κοινωνικό κράτος σημαίνει την επικέντρωση της νέας οικονομικής και πολιτικής ανασυγκρότησης στους τομείς της υγείας, της παιδείας, του ψηφιακού μετασχηματισμού, της αυτονομίας της παραγωγής αγαθών διατροφής, φαρμάκων και υγειονομικού υλικού, της προστασίας των αδύναμων της κρίσης, αλλά και της προάσπισης των δικαιωμάτων και των ελευθεριών.

Είναι το υπαρξιακό στοίχημα που καλείται να κερδίσει σήμερα η Ευρώπη και μέσα σε αυτήν η Ελλάδα, χωρίς πολλές εναλλακτικές λύσεις. Με έναν αργό και επίπονο τοκετό, πρέπει να αναγεννηθούν στον νέο «μεταπολεμικό» κόσμο.

Ο Θεόδωρος Π. Παπαθεοδώρου είναι καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, πρ. υφυπουργός

ΣΚΛΗΡΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ
ΑΝΑΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ευθύνες για την πανδημία

Με αφορμή την περίφημη Ισπανική γρίπη του 1918 ο συγγραφέας John M. Barry είχε από το 2004 προειδοποιήσει για το ενδεχόμενο πρόκλησης μιας νέας πανδημίας πνευμονικής γρίπης. Σε άρθρο του στο Journal of Translational Medicine (11 Ιανουαρίου 2004), όπου αναζητούσε τις πηγές προέλευσης της καταστροφικής επιδημίας του 1918, εξηγούσε τη μεταδοτικότητα των ιών και τις προσπάθειες της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας (WHO) να προετοιμάσει τις κοινωνίες για τον έλεγχο και την αποτροπή τους.

Η πανδημία γρίπης του 1918 - 1919 είχε σκοτώσει περισσότερους ανθρώπους από κάθε άλλη επιδημία στην ιστορία. Η χαμηλότερη εκτίμηση θανάτων έφθανε στα 21 εκατ., που όμως σύγχρονες μελέτες την τοποθετούν στα 50 με 100 εκατ. νεκρούς. Ο συνολικός πληθυσμός της γης τότε έφθανε στο 28% του σημερινού και οι περισσότεροι θάνατοι συνέβησαν σε μια χρονική περίοδο δεκαέξι εβδομάδων, από τα μέσα Σεπτεμβρίου έως τα μέσα Δεκεμβρίου του 1918.

Η μόλυνση τότε ξεκίνησε, σύμφωνα με τις πιο τελευταίες μελέτες, σε κάτι λαοστόπους με εκτροφεία γουρουνιών στο Haskell του Κάνσας των ΗΠΑ και γρήγορα πέρασε στον άνθρωπο. Από εκεί μεταδόθηκε σε στρατόπεδα εκπαίδευσης νεοσύλλεκτων, αρχικά στις γειτονικές περιοχές κι αργότερα σε στρατόπεδα κι αλλού στις Ηνωμένες Πολιτείες. Στη συνέχεια μεταδόθηκε σε πόλεις και, μέσω των μεταφερόμενων στρατευμάτων, στην Ευρώπη. Στη Γαλλία, για παράδειγμα, τα πρώτα κρούσματα σημειώθηκαν στην πόλη Brest, που ήταν το βασικό λιμάνι εισόδου των αμερικανικών στρατευμάτων στην Ευρώπη τότε στη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου.

Η επιδημία χειροτέρευσε. Ξαφνικά όμως, όπως απότομα εμφανίσθηκε, έτσι απότομα εξαφανίσθηκε. Αφού βέβαια άφησε στο διάβα της πολλά εκατομμύρια θύματα. Άνδρες και γυναίκες επέστρεψαν κανονικά στις δουλειές τους. Οι μαθητές γύρισαν στα σχολεία. Κι ο πόλεμος έπνιξε τις σκέψεις των ανθρώπων. Εν τω μεταξύ χιλιάδες στρατιώτες έφθάναν στην Ευρώπη σε διάφορους προορισμούς. Διαιδίδοντας τον θάνατο. Όχι του πολέμου, αλλά της αρρώστιας...

Εκτοτε, η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας προσπαθεί να παρακολουθεί τις εξελίξεις και να ανιχνεύει δεδομένα. Το συμπέρασμα από τις εκρήξεις επιδημιών είναι πως είναι αδύνατον να εντοπισθούν γεωγραφικές πηγές πρόκλησης του προβλήματος. Δυστυχώς μόνο 83 χώρες του κόσμου - λιγότερες από τις μισές - μετέχουν στο σύστημα παρακολούθησης της WHO (<http://rhone.b3e.jussieu.fr/finet/www/docs.html>). Και σε άλλες χώρες βέβαια γίνονται τέτοιες παρακολουθήσεις. Και το Ινστιτούτο Ροκφέλερ (σήμερα Πανεπιστήμιο), στο οποίο το Ίδρυμα Στ. Νιάρχος πρόσφατα δώρισε κάποια εκατ. δολάρια για έρευνες, ανακάλυψε κάποια σημαντικά εμβόλια. Με τους επιστήμονές του να κερδίζουν και σχετικά Νομπέλ. Τα αποτελέσματα όμως ακόμη δεν είναι αποφασιστικά.

Ο Barry από το 2004 προειδοποιούσε τους ηγέτες του κόσμου να διαθέσουν πολύ μεγαλύτερη χρηματοδότηση αλλά και διπλωματική στήριξη για σημαντικότερα αποτελέσματα. Άλλως «μια νέα πανδημία είναι αναπόφευκτη», έλεγε. Με τραγικές κοινωνικο-οικονομικές συνέπειες, θα προσέθετα.

Πόσο δικαιωμένος βγήκε...

Πηγή: ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ Σελ.: 26 Ημερομηνία έκδοσης: 11-04-2020
Επιφάνεια: 943.89 cm² Αρθρογράφος: Κυκλοφορία: 2300
Θέματα: ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

ΔΑΝΙΑ

Κριτήριο το κέρδος και σε κάθε περίπτωση χαμένος ο λαός

Πολλές αναφορές γίνονται τελευταία και στην Ελλάδα σχετικά με την «απόφαση», όπως ήδη την βάφτισαν, της δανέζικης κυβέρνησης να άρει ορισμένα από τα μέτρα του αυστηρού lockdown, για την πανδημία του κορονοϊού.

Καταρχήν να διευκρινίσουμε ότι δεν μιλάμε για κυβερνητική απόφαση αλλά για πρόθεση, που εξέφρασε η πρωθυπουργός Μ. Φρεντέρικσεν σε συνέντευξη Τύπου στις 30/3, υπό πολλές όμως προϋποθέσεις. Συγκεκριμένα, δήλωσε ότι «εάν οι αριθμοί των κρουσμάτων, των σε κρίσιμη κατάσταση άρρωστων και των νεκρών παραμείνουν σταθεροί για τις επόμενες εβδομάδες, τομείς της οικονομίας (σ.σ. χωρίς να κατονομάσει ποιοί) μπορούν να προσβλέπουν σε εκ νέου άνοιγμα, ώστε σταδιακά, ήσυχα και ελεγχόμενα να επιστρέψουμε στην κανονικότητα». Πρόκειται για δήλωση κατά παραγγελία των επιχειρηματικών ομίλων με την οποία συμπλέουν και τα άλλα αστικά κόμματα, για χαλάρωση των αυστηρών μέτρων με σκοπό οι δανέζικες επιχειρήσεις να είναι έτοιμες να ξαναμπουν δυναμικά στο παιχνίδι πριν από τους ανταγωνιστές τους μόλις το επιτρέψουν οι συνθήκες...

Ηδη το προηγούμενο βράδυ, 29/3, ο πρώην πρωθυπουργός Λέκε, σε συνέντευξη στο κρατικό κανάλι, έκανε κυνικές δηλώσεις λέγοντας ότι «πρέπει να φροντίσουμε ώστε η θεραπεία να μην επιδεινωθεί περισσότερο από την ασθένεια», υπονοώντας ότι πρέπει να πάρουμε σοβαρά υπόψη και το οικονομικό κόστος των μέτρων. Από την άλλη, οι **ιστρικοί σύλλογοι** καθώς και διάφοροι επιστήμονες εκφράζουν την πλήρη διαφάνια τους ως προς την επίτευξη του ανοιγματος.

Παρακολουθούμε δηλαδή πώς συγκρούονται ευθέως τα συμφέροντα της κερδοφορίας των επιχειρηματικών ομίλων με τη φροντίδα των κοινωνικών αναγκών.

Έτσι, σε νέο διάγγελμα στις 6/4, η Φρεντέρικσεν ανακοίνωσε ότι αν όλα εξελιχθούν όπως αναφέραμε παραπάνω, μετά το Πάσχα (12/4) θα ανοίξουν οι παιδικοί σταθμοί και οι μαθητές του Δημοτικού θα ξαναρχίσουν τα μαθήματα. Με το επικείμενο άνοιγμα των επιχειρήσεων και των σχολείων όμως προκαλείται μεγάλη ανησυχία στους εργαζόμενους γονείς ως προς την έλλειψη μέτρων προστασίας στους χώρους δουλειάς όσο κι ιδιαίτερα στους γονείς για τα παιδιά τους και την προφύλαξη τους.

Κατά τ' άλλα η πρωθυπουργός είπε ότι συνεχίζεται μέχρι τέλη Μάη το lockdown και απαγορεύονται οι συναθροίσεις άνω των 10 ατόμων, ενώ ακυρώνονται όλα τα μεγάλα γεγονότα (φεστιβάλ, αθλητικοί αγώνες κ.λπ.) έως τον Αύγουστο.

Τεράστιες ελλείψεις στο - τυπικά - δημόσιο και δωρεάν σύστημα Υγείας

Σήμερα, στη Δανία καταγράφονται περίπου 5.500 κρούσματα κορονοϊού και οι νεκροί ξεπερνάνε τους 200. Να σημειωθεί ότι μετά την πρώτη βδομάδα της εκδήλωσης του ιού σταμάτησαν, με απόφαση του Εθνικού Συμβουλίου Υγείας, οι εργαστηριακές εξετάσεις (τεστ), γεγονός που ομολογούν σήμερα τόσο το ίδιο όσο και ο **υπουργός Υγείας** ότι ήταν λάθος αλλά «αναγκάιο» γιατί δεν υπήρχαν δυνατότητες να γίνει λόγω έλλειψης προσωπικού και κλινών. Αλλάστε, λένε ότι από την αρχή προειδοποίησαν πως μπορεί να γίνουν και λάθη και ότι το ζήτημα είναι να τα διορθώνουμε. Όμως, ενώ έχουν ανακοινώσει ως στόχο 16.000 εξετάσεις τη μέρα, ακόμα γίνονται λίγο πάνω από 5.000. Το σύστημα Υγείας αν και τυπικά θεωρείται από πολλούς δημόσιο και δωρεάν ακόμα, έχει ήδη περάσει στην ευθύνη των Περιφερειών, ενώ έχει και عدة τεράστιες ελλείψεις που βγήκαν αυτές τις μέρες στο φως.

Σύμφωνα με στοιχεία του δανέζικου Εθνικού Συμβουλίου Υγείας, το 1978 υπήρχαν πάνω από 30.000 κλίνες στα νοσοκομεία της Δανίας, ενώ σήμερα ο αριθμός είναι λίγο πάνω από 10.000. Από αυτές υπάρχουν περίπου 500 κλίνες για περιστατικά έκτακτης ανάγκης στις ΜΕΘ. Οι ιδιωτικές κλινικές, που φυτρώνουν σαν μανιτάρια τα τελευταία χρόνια, αν και μικρές ακόμα σε μέγεθος, έχουν απορροφήσει μεγάλο αριθμό γιατρών που λείπουν από το Δημόσιο, π.χ. χειρουργοί που θησαυρίζουν ασχολούμενοι με πλαστικές επιχειρήσεις αισθητικής κ.λπ.

Οι προεκλογικές υποσχώσεις της σημερινής πρωθυπουργού την περασμένη άνοιξη για πρόσληψη χιλιάδων νοσοκόμων και γιατρών είναι ακόμα ναπέσ στα αυτιά όσων τις πίστεψαν. Μάλιστα, από τον περασμένο Σεπτέμβριο είχαν αρχίσει ιδιαίτερα στο χώρο των υγειονομικών να εκφράζονται ανησυχίες για το αν θα υποστηρίξουν αυτές οι υποσχώσεις, που μαζί με τόσες άλλες περι κράτους Πρόνοιας άρχισαν να παίρνουν αναβολή από την επομένη των εκλογών, ενώ ακόμα κάποιοι ήδη μιλού-

σαν για πολιτική απάτη.

Τον περασμένο Οκτώβριο, Ομοσπονδίες υγειονομικών δήλωναν στην κυβέρνηση ότι δεν πάει άλλο. Οτι λείπουν χιλιάδες χέρια και οι εργαζόμενοι δεν μπορούν να τα βγάλουν πέρα. Σύμφωνα με την έκθεση που έγινε για λογαριασμό των αρμόδιων Περιφερειών, μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια θα λείπουν 15.000 υγειονομικοί. Το 86% των απασχολούμενων στον τομέα της Υγείας εργάζονται με συμβόλαιο μερικής απασχόλησης. Λείπουν σήμερα 1.500 νοσοκόμοι στις ΜΕΘ.

Ούτε «σεντ» από τα δανέζικα μονοπώλια που θησαύρισαν όλα τα προηγούμενα χρόνια

Η Δανία είναι από τις χώρες που ξεπέρασαν πιο ανώδυνα την περασμένη καπιταλιστική κρίση. Τα τελευταία χρόνια τα ντόπια μονοπώλια, λόγω και του ότι ενεργοποιούνται σε κλάδους με υψηλή τα τελευταία χρόνια ανάπτυξη και κερδοφορία (φαρμακοβιομηχανίες, εναλλακτικές μορφές Ενέργειας, αιολικά πάρκα, πολεμική βιομηχανία κ.ά.), έχουν αποκομίσει αμύθητα κέρδη. Παρ' όλα αυτά δηλώνουν απόρθητα να βάλουν το χέρι στην τσέπη. Το δε μέτρο που ανακοίνωσε η κυβέρνηση για οικονομική ενίσχυση των επιχειρήσεων μέχρι και στο 75% του μισθού για κάθε εργαζόμενο που στέλνεται σπίτι, τους φαίνεται ασύμφορο με αποτέλεσμα να κάνουν μαζικές απολύσεις, που τις τελευταίες δυο βδομάδες έχουν ξεπεράσει τις 50.000. Με αυτούς τους ρυθμούς απολύσεων υπάρχει ανησυχία κατά πόσο θα αντέξουν τα ασφαλιστικά ταμεία, μετά την καταλήστευσή τους από κράτος και εργοδοσία.

Οι τράπεζες, με εγγυητή την κυβέρνηση, παρέχουν δάνεια δισκατομυριών στις μεγάλες επιχειρήσεις, με μηδενικά επιτόκια, ενώ υπάρχουν καταγγελίες ότι σε αυτοαπασχολούμενους και μικρομεσαλότερες δίνουν τα δάνεια με επιτόκιο μέχρι και 18,5%.

«Φαστ τρακ» αντεργατικά μέτρα, διά χειρός κυβέρνησης, αντιπολίτευσης...

Υποκριτική είναι η στάση της πρωθυπουργού, υπουργών αλλά και στελεχών από τον ομοιοταξικό χώρο (βλέπε Κοκκινοπράσινοι / κόμμα - μέλος του ΚΕΑ) που στηρίζουν την κυβέρνηση, οι οποίοι παριστάνοντας τις «απατημένες συζύγους» ικετεύουν τις διεισθύνουσες των μεγάλων ομίλων να δείξουν κατανόηση, ή τις τράπεζες να μη μοιράσουν τα δία. που έχουν αποφασίσει στην συνεδρίαση για τα κέρδη της προηγούμενης χρονιάς και να μην ανεβάζουν τα επιτόκια.

Λόγου χάρι, ο υπουργός Ανάπτυξης, Κόλερουπ, δήλωσε ότι «η κοινωνία ήταν εκεί για τη τράπεζες όταν είχαμε την οικονομική κρίση. Τώρα ζητάμε κι εμείς από τις τράπεζες να δείξουν αλληλεγγύη και να μην εκμεταλλεύονται την κατάσταση αυξάνοντας υπερβολικά τα επιτόκια».

Η δε επικεφαλής των Κοκκινοπράσινων, Σκίπερ, εξαιρώντας το λεγόμενο «δανέζικο μοντέλο» και τα μέτρα της κυβέρνησης, είπε ότι «ελπίζω οι τράπεζες και οι μεγάλες επιχειρήσεις να ανταποκριθούν στην κοινωνική τους αποστολή και να αναλάβουν τις ευθύνες τους χρηματοδοτώντας σχέδια για το κλίμα και το κράτος ευμηνίας».

Πριν από δύο μήνες στις συζητήσεις για τον προϋπολογισμό του κράτους άκουσε παντού ότι δεν υπάρχουν χρήματα για τον δημόσιο τομέα και σήμερα εμφανίζονται πολλά δία. που προσαποθούν να μας πείσουν ότι μοιράζονται απλόχερα «σε όποιον έχει ανάγκη», για να ξεπεραστεί η κρίση.

Η αλήθεια όμως είναι ότι από κάθε 10 εκατ. τα 9 πάνε στο μεγάλο κεφάλαιο και λιγότερο από 1 στα λαϊκά στρώματα, αν και εφόσον αυτά «πληρούν τις προϋποθέσεις».

Η έγνοια της κυβέρνησης αλλά και της αντιπολίτευσης και το ενδιαφέρον τους για το να φάνηκαν άλλωστε και στα αντεργατικά μέτρα που πήραν ομόφωνα με διαδικασίες φαστ τρακ, εξασφαλίζουν παράλληλα μια μαζική και καλά συντονισμένη προπαγάνδα, πυροδοτώντας τον «κοινωνικό αυτοματισμό» και κλινώντας σε όλες τις πτώσεις τα περί «ατομικής ευθύνης» «εθνικής ενότητας» και «εθνικής στρατηγικής», για να μην αποκαλυφθεί ότι **και εδώ «ο βασιλιάς είναι γυμνός»**. Οτι το σύστημα Υγείας, όπως και κάθε άλλος τομέας Κοινωνικής Πρόνοιας, έχει απομυλωθεί με δικές τους αποφάσεις και ευρεία συμφωνία, είτε από θέση κυβέρνησης είτε αντιπολίτευσης.

...και εργοδοτικού συνδικαλισμού

Σε αυτή την πολιτική συμβάλλει συστηματικά και ο **εργοδοτικός σοσιαλδημοκρατικός συνδικαλισμός** που ποδηγείται το εργατικό κίνημα εδώ και δεκαετίες. Εκμεταλλευόμενοι την κατάσταση οι εργατοπατέρες, με τη δικαιολογία της έκτακτης ανάγκης, ενώ βρίσκονταν σε διαπραγματεύσεις για τη ΣΣΕ στον ιδιωτικό τομέα, πήραν πίσω κάθε διεκδίκηση και επικαλούμενοι το ότι δεν μπορούν να γίνουν ούτε επιρσεις ούτε δηλώσεις, υπέγραψαν «αύτηρη μόνα... ένα (!) ευρώ για τα επόμενα 3 χρόνια στον κατώτερο μισθό. Εξαπέλυσαν μάλιστα επίθεση σε συνδικαλιστές του ταξικού κινήματος που τους ξεμπρόσπησαν, καλώντας τους εργαζόμενους να καταψηφίσουν αυτήν την κατάπτυστη σύμβαση.

Ακόμη, σε τομείς όπως η οικοδομή, τα σουπερ μάρκετ και αλλού, όπου οι εργαζόμενοι εξακολουθούν να εργάζονται και τα κέρδη των ομίλων χτυπούν ρεκόρ, η εργοδοσία προωθεί προτάσεις για το μοίρασμα της δουλειάς με βάρδιες όλο το 24ωρο ή ακόμα να λειτουργήσουν το σουπερ μάρκετ τις αργίες του Πάσχα χωρίς καν υπερωρίες και πρόσθετα επιμίσθια, για να αποφευχθεί τάχα η συναστασιάς. Αυτό βέβαια θα δημιουργεί προηγούμενο για την «επόμενη μέρα» όταν κανείς δουλεύει το βράδυ ή τα Σαββατοκύριακα.

Πολύ επικίνδυνος για τις λαϊκές ελευθερίες, τέλος, είναι ο **κατασταλατικός νόμος** που ψηφίστηκε από όλα τα κόμματα στη Βουλή στις 13/3 με διαδικασίες φαστ τρακ και που θα ισχύει μέχρι 1/3/2021, με βάση τον οποίο ο **υπουργός Υγείας έχει το δικαίωμα να διατάσσει αναγκαστικές έρευνες, αναγκαστικές θεραπείες και αναγκαστικούς εμβολιασμούς των πολιτών, ή ακόμα να θέσει ανθρώπους σε κεραντίνα αν υπάρχει υποψία ότι έχουν μολυνθεί από κορονοϊό. Ο υπουργός Υγείας έχει επίσης το δικαίωμα να αποκλείσει μια ολόκληρη περιοχή «όπου εμφανίζεται μια γενικά επικίνδυνη ασθένεια» ή «όπου υπάρχει κίνδυνος να εμφανιστεί ή να εισαχθεί μια τέτοια ασθένεια». Ακόμα, σε ειδικές περιπτώσεις ο υπουργός ή η κυβέρνηση έχει το δικαίωμα να ζητήσει από τον στρατό αλλά και από «ιδιωτικές ομάδες περιφρούρησης» να βοηθήσουν την αστυνομία στην επιβολή των νέων εξουσιών. Μάλιστα, στις 2 Απριλίου με νέο νόμο (βλ. «Ριζοσπάστη» 4/4) αύξησαν ραγδαία τις ποινές με πρόσχημα την «**κορονο-εγκληματικότητα**».**

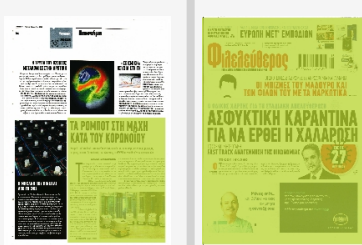
Θα μπορούσαμε πολλά ακόμα παραδείγματα να αναφέρουμε. Το συμπέρασμα είναι ότι με την εμφάνιση της πανδημίας αποκαλύφθηκαν ακόμα πιο εξόφθαλμα σε κάθε χώρα οι τρογικές συνθέσεις για τους λαούς από τον καπιταλιστικό δρόμο ανάπτυξης και από την άλλη ότι **κάθε κυβέρνηση, με τη στήριξη της αντιπολίτευσης και του εργοδοτικού συνδικαλισμού, άρπαξε την ευκαιρία να προωθήσει αδιάτακτα τα αντιλαϊκά πακέτα που ήταν προγραμματισμένα και σε επίπεδο ΕΕ στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων**.

Δίνεται όμως και η ευκαιρία στους λαούς να βγάλουν χρήσιμα συμπεράσματα και με μπροστάρηδες τους κομμουνιστές να οργανώσουν την πάλη τους ενάντια στον ορατό εχθρό, το κεφάλαιο και την εξουσία του, για να πάρουν την τύχη τους στα δικά τους χέρια.

Πάνος ΑΠΕΡΓΗΣ

Γραμματέας της ΤΕ Σκανδιναβίας του ΚΚΕ

ΤΑ ΡΟΜΠΟΤ ΣΤΗ ΜΑΧΗ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΡΩΝΟΪΟΥ

Εταιρεία από τη Δανία κατασκεύασε ένα ρομπότ που αποστειρώνει νοσοκομειακούς χώρους μέσα σε δέκα λεπτά, σκοτώνοντας το 99,99% των παθογόνων οργανισμών

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΛΙΟΥΡΗΣ

Τι σχέση μπορεί να έχει ένα συνοικιακό... κομμωτήριο με τη μάχη κατά του κορωνοϊού; Ας μη βιαστούμε να πούμε καμία, αφού η ίδια τεχνολογία που χρησιμοποιείται για την αποστείρωση ψαλιδιών, μπορεί κάλλιστα να απολυμάνει ένα χειρουργείο ή μια **Μονάδα Εντατικής Θεραπείας** σε χρόνο ρεκόρ.

Η Blue Ocean Robotics, μια δανέζικη εταιρεία, έχει εσιτιάσει τα τελευταία χρόνια στην ανάπτυξη UVD αυτόνομων ρομπότ τα οποία μπορούν να απολυμάνουν ένα νοσοκομειακό δωμάτιο μέσα σε 10 λεπτά. Ο όρος UVD προέρχεται από τις λέξεις Ultra Violet Disinfection και περιγράφει την τεχνολογία που ενσωματώνουν τα ρομπότ. Συγκεκριμένα, με τη χρήση ειδικών λαμπτήρων υπεριώδους ακτινοβολίας λούζουν τον χώρο, εξοτώνοντας το 99,99% παθογόνων οργανισμών.

Η UVD τεχνολογία δεν ήρθε από άλλο πλανήτη. Για την ακρίβεια, υπάρχει εδώ και δεκαετίες σε κάθε κομμωτήριο. Τα μικρά κουτιά με το μπλε φως στα οποία οι κομμωτρίες βάζουν ψαλίδια, χτένες κ.λπ. δεν είναι διακοσμητικά στοιχεία, αλλά αποστειρωτές υπεριώδους ακτινοβολίας. Το υπεριώδες φως έχει την ιδιότητα ν' αλλάζει το γενετικό υλικό των μικροοργανισμών σκοτώνοντάς τους ακαριαία.

Τα ρομπότ της Blue Ocean

Robotics κοστίζουν 60.000 δολάρια ανά μονάδα και κινούνται αυτόνομα στις αίθουσες ασθενών και τα χειρουργεία, λούζοντας όλες τις κρίσιμες επιφάνειες με τη σωστή ποσότητα υπεριώδους φωτός ώστε να σκοτώσει ιούς και βακτήρια. Όσο περισσότερο φως εκτεθεί σε μια επιφάνεια τόσο περισσότεροι και ανθεκτικότεροι μικροοργανισμοί εξολοθρεύονται. Μάλιστα, επειδή η υπερβολική έκθεση στο υπεριώδες φως μπορεί να είναι επιβλαβής και για τον άνθρωπο, τα ρομπότ παύουν να λειτουργούν αυτόματα μόλις ανιχνεύσουν ανθρώπινη παρουσία.

Σύμφωνα με την εταιρεία, μόνο τα κινεζικά **νοσοκομεία** έχουν παραγγείλει περισσότερα από 2.000 ρομπότ UVD από την Blue Ocean Robotics, με τις πρώτες μονάδες να επιχειρούν στη Γουαγκάν.

Η καραντίνα και η πείνα αφήνουν «αποτύπωμα» στον εγκέφαλο

Πηγή: ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Σελ.: 8-9 Ημερομηνία έκδοσης: 11-04-2020
Επιφάνεια: 425.13 cm² Αρθρογράφος: Κυκλοφορία: 0
Θέματα: ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

Η καραντίνα και η πείνα αφήνουν «αποτύπωμα» στον εγκέφαλο

Ψυχολόγοι αναλύουν το ψυχολογικό τίμημα της κοινωνικής απομόνωσης

Μερικοί από τους ανθρώπους που έχουν υποχρεωθεί να μένουν σπίτι τους, λόγω των περιοριστικών μέτρων εξαιτίας του κοροναϊού, φαίνεται να «πεινάνε» για κοινωνικές επαφές, όπως όταν θέλουν να φάνε. Αμερικανοί επιστήμονες βρήκαν ότι η κοινωνική απομόνωση και η πείνα αφήνουν το ίδιο περίπου νευρωνικό αποτύπωμα στον εγκέφαλο.

Οι ερευνητές ξεκίνησαν πριν τρία χρόνια να μελετήσουν το νευρωνικό αποτύπωμα της μοναξιάς στον εγκέφαλο, αλλά η έρευνά τους έγινε πλέον ακόμη πιο επίκαιρη λόγω της πανδημίας και της... κλεισούρας που αυτή έχει εξ ανάγκης φέρεi.

Οι ερευνητές του Πανεπιστημίου MIT των ΗΠΑ, με επικεφαλής τις νευροεπιστήμονες Λίβια Τόμβια και Ρεμπέκα Σαξ, που έκαναν τη σχετική προδημοσίευση στο bioRxiv, σύμφωνα με το «Scientific American», βρήκαν για πρώτη φορά ότι τόσο η μοναξιά όσο και η πείνα προκαλούν κοινά σήματα σε μια ζωτική περιοχή του εγκεφάλου, τη μελαϊνα ουσία (substantia nigra), που είναι το κέντρο παραγωγής του βασικού νευροδιαβιβαστή ντοπαμίνης και ελέγχει τόσο τις αναμνηστικές όσο και τα κίνητρα.

Οι επιστήμονες μελέτησαν με λειτουργική μαγνητική τομογραφία (fMRI) τις εγκεφαλικές αντιδράσεις 40 ενηλίκων εθελοντών τόσο απέναντι στην πείνα, όσο και απέναντι στη μοναξιά. Το πείραμα -σε συνθήκες εργαστηρίου- επέβαλε στους συμμετέχοντες αρχικά μια στέρηση τροφής για δέκα ώρες (μόνο νερό μπορούσαν να πιουν) και έπειτα στέρηση κάθε κοινωνικής επαφής για άλλες δέκα ώρες (χωρίς καν χρήση τηλεφώνου ή υπολογιστή).

Ακολούθησε ανάλυση των ευρημάτων με τη βοήθεια συστήματος τεχνητής νοημοσύνης, το οποίο «διάβασε» τα νευρωνικά πρότυπα, που ήταν αρκετά όμοια. Το βασικό συμπέρασμα είναι ότι η ανάγκη κοινωνικής διασύνδεσης και επαφής είναι τόσο θεμελιώδης όσο η ανάγκη της τροφής.

«Η μελέτη δείχνει πως η χρόνια κοινωνική απομόνωση μπορεί να μοιάζει με το χρόνιο υποσιτισμό. Τα ευρήματα δίνουν όνομα σε αυτό που αμέτρητοι άνθρωποι βιώνουν σήμερα: την πείνα για κοινωνικές επαφές όσο μένουν στο σπίτι για να προστατεύσουν τη δημόσια υγεία», ανέφερε ο ψυχολόγος Τζάμιλ Ζάκι του Πανεπιστημίου Στάνφορντ της

Καλιφόρνια, ειδικός σε θέματα κοινωνικών αλληλεπιδράσεων και ενσυναίσθησης.

Ήταν ήδη γνωστό ότι η μοναξιά και η απομόνωση έχουν τόσο ψυχικές, όσο και σωματικές επιπτώσεις: μεγαλύτερη πιθανότητα για καρδιοπάθειες, εγκεφαλικά, άνοια, παχυσαρκία, κατάθλιψη, στρες, κακή διάθεση, αϋπνία, δυσκολία συγκέντρωσης κ.α. Μια έρευνα είχε εκτιμήσει ότι η παρατεταμένη μοναξιά ισοδυναμεί με το κάπνισμα 15 τσιγάρων τη μέρα, σύμφωνα με την ψυχίατρο δρ Σου Βάρμα του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης.

Μια άλλη μελέτη (μετα-ανάλυση) του 2015 από ερευνητές του αμερικανικού Πανεπιστημίου Brigham Young της Γιούτα, με επικεφαλής την ψυχολόγο-νευροεπιστήμονα Τζούλια Χολτ-Λούντμαν, η οποία είχε επισκοπήσει στοιχεία 70 ερευνών για συνολικά 3,4 εκατομμύρια ανθρώπους, είχε βρει ότι η αίσθηση μοναξιάς μπορεί να αυξήσει έως 26% τον κίνδυνο πρόωρου θανάτου, ενώ η κοινωνική απομόνωση κατά 29% και η μοναχική ζωή κατά 32%.

Όπως η πείνα και η δίψα, η μοναξιά «πονάνει», σύμφωνα με τους εξελικτι-

κούς νυχολόγους, επειδή από πολύ παλιά εξυπηρετεί ένα σκοπό: δρα σαν ψυχολογικό «καμπανάκι» για να ωθήσει τους ανθρώπους να αναζητήσουν την κοινωνική διασύνδεση με τους άλλους, καθώς κάτι τέτοιο θα αποβεί επωφελές για την επιβίωση όλων. Είναι ακριβώς γι' αυτό διπλά δύσκολο -σαν να ηγναίνεi κανείς κόντρα στις επιταγές της εξέλιξης- όταν συνειδητοποιεί ότι, εν μέσω πανδημίας, το κοινωνικό καθήκον του και η ευθύνη του απέναντι στους άλλους απαιτούν να κρατηθεί μακριά τους για ένα διάστημα.

Με άλλα λόγια, η πανδημία και η μαζική καραντίνα υποχρεώνουν τον ανθρώπινο εγκέφαλο να κάνει το αντίθετο

από αυτό που έχει μάθει να κάνει επί πολλές χιλιάδες χρόνια προκειμένου να επιβιώσει: να είναι μαζί με τους άλλους. Γι' αυτό, άλλωστε, εν μέσω πανδημίας έχουν «απογειωθεί» οι πλατφόρμες βιντεοδιασκέψεων (Zoom, Webex κ.α.), το Skype, το Facebook κ.α., καθώς η εξ αποστάσεως online επαφή έρχεται -χάρη σε μια τεχνολογία που ποτέ πριν στην ιστορία δεν υπήρχε- να αντικαταστήσει τη φυσική επαφή.

«Οι εγκέφαλοι μας έχουν μάθει μέσα από βίαια εξελικτικά μαθήματα ότι η κοινωνική απομόνωση συνιστά καταδίκη σε θάνατο. Οι βιντεοδιασκέψεις μπορούν να βοηθήσουν, αλλά απαιτούν περισσότερη δουλειά από τον εγκέφαλο από ό,τι η φυσική παρουσία», σύμφωνα με το νευροεπιστήμονα Τζέιμς Κόαν του Πανεπιστημίου της Βιρτζίνια.

Από την άλλη, η μοναξιά μπορεί να εξελιχτεί σε παγίδα. Ο νέος κορονοϊός «σάρωσε» τη Γη σε μια εποχή που περισσότεροι άνθρωποι ζουν μόνοι τους από κάθε άλλη εποχή στην ανθρώπινη ιστορία, σύμφωνα με το «New Yorker». Ενδεικτικά, στη Στοκχόλμη, πρωτεύουσα της Σουηδίας, περίπου δύο στα τρία νοικοκυριά αποτελούν-

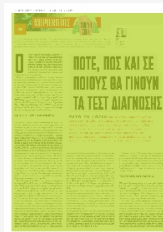
ται από ένα μόνο άτομο.

Η πανδημία δεν μπορεί παρά να επιδεινώνει τη μοναξιά μερικών ανθρώπων. Ελπίδα των ψυχολόγων και ψυχιάτρων είναι ότι το πρόβλημα θα είναι προσωρινό και δεν θα αποκτήσει χρόνια χαρακτηριστικά ψυχικής διαταραχής. Όμως ορισμένοι άνθρωποι, ακόμη και μετά τη λήξη των περιοριστικών μέτρων, θα δυσκολευθούν ψυχολογικά να βγουν από την απομόνωση τους. Οι ψυχολόγοι υπενθυμίζουν τις περιπτώσεις ανθρώπων που σώθηκαν από τα ναζιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης και, παρόλο που στη συνέχεια έφτιαξαν τη ζωή τους, συνέχισαν να αποθηκεύουν τρόφιμα στο σπίτι τους, καθώς το τραύμα είχε αποτυπωθεί στο νου και στην ψυχή τους.

«Όπως ανησυχούμε για την επερχόμενη οικονομική ύφεση, θα έπρεπε ίσως να ανησυχούμε και για μια κοινωνική ύφεση, ένα συνεχιζόμενο μοτίβο κοινωνικής αποστασιοποίησης πέρα από την πανδημία, κάτι που θα έχει ευρύτερες κοινωνικές επιπτώσεις, ιδίως για τους πιο ευάλωτους», σύμφωνα με τη δρ Τζούλια Χολτ-Λούνσταντ.

ΠΟΤΕ, ΠΩΣ ΚΑΙ ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΤΑ ΤΕΣΤ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ

Πηγή: ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ Σελ.: 12-13 Ημερομηνία έκδοσης: 12-04-2020
Επιφάνεια: 2216.34 cm² Αρθρογράφος: Κυκλοφορία: 55000
Θέματα: ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

της
Μαρίας
Μπιμπή
marybimpi@gmail.com

Το σχέδιο της επόμενης μέρας για τη διαχείριση της επιδημίας της νόσου COVID-19 καταρτίζει η Επιτροπή Εμπειρογνομητόνων του υπουργείου Υγείας με επικεφαλής τον καθηγητή Λοιμωξιολογίας Σωτήρη Τσιόδρα. Ηδη σχεδιάζεται η εφαρμογή τεστ ταχείας διάγνωσης, πότε και σε ποιους θα γίνουν και πώς θα βοηθήσουν στην αντιμετώπιση ενός δεύτερου κύματος του κορωνοϊού Sars-CoV-2 στη χώρα μας.

Ο εκπρόσωπος του υπουργείου Υγείας για τον νέο κορωνοϊό έχει κατ'επανάληψη εξηγήσει ότι ο διαγνωστικός έλεγχος για τη νόσο COVID-19 βάσει των διεθνών συστάσεων πρέπει να γίνεται με τα μοριακά εργαστηριακά τεστ. Ωστόσο, τόσο διεθνώς όσο και στη χώρα μας γίνεται συζήτηση για τα λεγόμενα rapid tests (ταχείας διάγνωσης) και τον ρόλο τους στην αντιμετώπιση της επιδημίας.

Τρήγορα τεστ έχουν ήδη εγκριθεί στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, ενώ στην Ευρώπη οι ρυθμιστικές αρχές διενεργούν αυστηρούς ελέγχους προκειμένου να χορηγήσουν το σήμα CE στις παρασκευαστριες εταιρείες αυτών των ιατροτεχνολογικών προϊόντων. Αξίζει να σημειωθεί ότι ήδη πολλά τέτοια τεστ έχουν κρηθεί ακατάλληλα ως προς την αποτελεσματικότητά τους και πολλές χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν επικροτούν την κατ'οίκον χρήση τους, ενώ άλλες έχουν απαγορεύσει την εμπορική τους διάθεση. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) διενεργεί μελέτες αξιολόγησης των rapid tests εμπορικής χρήσης, ενώ η Ε.Ε. σε στενή συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νόσων (ECDC) χρηματοδοτεί ανάλογες προσπάθειες, με στόχο να ενημερώσει το ταχύτερο δυνατόν τις χώρες-μέλη για την αξιοπιστία τους.

ΤΑ ΤΕΣΤ ΤΟΥ ΚΟΡΩΝΟΪΟΥ

Τρεις είναι οι τρόποι ανίχνευσης του νέου κορωνοϊού: α) με τη μοριακή μέθοδο ανίχνευσης του ίδιου του ιού, β) με ανίχνευση ειδικών αντισωμάτων έναντι του ιού με κλασικά ορολογικά μέθοδο και γ) με ταχεία διαδικασία ανίχνευσης είτε του ίδιου του ιού, είτε των ειδικών αντισωμάτων του, η οποία, όμως, δεν διαθέτει την αξιοπιστία των δύο πρώτων μεθόδων. Η μοριακή μέθοδος διάγνωσης του SARS-CoV-2, γνωστή ως PCR, γίνεται με λήψη υγρού από τη μύτη ή τον φάρυγγα με στελεχίο που μοιάζει με μακριά μπατονέτα. Το δείγμα μπαίνει σε κατάλληλο φιαλίδιο και στέλνεται στο εργαστήριο, όπου ελέγχεται για την παρουσία του ιού μέσω της ανίχνευσης του γενετικού υλικού (RNA) του ιού. Από τη στιγμή που σε ένα δείγμα ξεκινά η διαδικασία ανάλυσης απαιτούνται περίπου 3 ώρες για την ολοκλήρωση και την έκδοση του αποτελέσματος. Πρόκειται για την πιο αξιόπιστη μέθοδο που διαθέτουμε σήμερα για την οξεία φάση της επιδημίας που διανύουμε. Ωστόσο, η μοριακή εξέταση, όπως και κάθε εξέταση, έχει αδυναμίες. Για παράδειγμα, μπορεί να είναι αρνητική σε άτομα χωρίς εμφανή συμπτώματα, που έχουν, ωστόσο, μολυνθεί από τον ιό και ενδεχομένως να αναπτύξουν τη νόσο ύστερα από κάποιες ημέρες. Επιπλέον, η μοριακή εξέταση δείχνει αν κάποιος έχει τον ιό τη χρονική στιγμή της εξέτασης, αλλά δεν μπορεί να δείξει αν κάποιος νόσισε στο παρελθόν.

Η ορολογική μέθοδος ελέγχει αν υπάρχουν στο αίμα τα αντισώματα IgG και IgM έναντι του SARS-CoV-2 και σύμφωνα με τον ΠΟΥ θεωρείται επιβεβαιωτική και όχι κύρια διαγνωστική πρακτική. Τα IgM παράγονται τις πρώτες ημέρες από την έναρξη των συμπτωμάτων και συνήθως παραμένουν στον οργανισμό για 1-2 μήνες. Τα IgG εμφανίζονται στο αίμα λίγο αργότερα από τα IgM και συνήθως παραμένουν στον οργανισμό για αρκετά χρόνια. Η παρουσία θετικών IgM αντισωμάτων χωρίς την παρουσία IgG τις πρώτες ημέρες από την έναρξη των συμπτωμάτων μπορεί να σημαίνει ότι αυτά οφείλονται στον κορωνοϊό. Όμως εάν το τεστ γίνει τις πρώτες 5 ημέρες από την εμφάνιση των συμπτωμάτων μπορεί να είναι αρνητικό διότι ο οργανισμός δεν έχει προλάβει να παράγει αντισώματα. Επίσης, εάν δεν υπάρχουν αντισώματα και το τεστ αντισωμάτων είναι θετικό, τότε είναι πιθανόν το άτομο να έχει έρθει σε επαφή με κάποιον που είχε τον ιό χωρίς να το κατάλαβε. Υπάρχει όμως και η πιθανότητα ένα θετικό αντισωμάτων να είναι λανθασμένο (ψευδώς θετικό), δηλαδή να είναι θετικό ενώ το άτομο δεν έχει ασθενήσει από COVID-19. Παράλληλα, ένα

ΠΟΤΕ, ΠΩΣ ΚΑΙ ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΤΑ ΤΕΣΤ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ

Μετά το Πάσχα 500 Κινητές Ομάδες Υγείας ξεκινούν τη λήψη δειγμάτων βιολογικού υλικού από επιλεγμένες περιοχές της χώρας που είχαν πολλά κρούσματα, από άτομα που με άμεσο ή έμμεσο τρόπο είχαν σχέση με επιβεβαιωμένους ασθενείς και από νοσηλευτικό προσωπικό - θολό ακόμα το τοπίο για τα rapid tests και τη χρήση τους κατ'οίκον

αρνητικό αποτέλεσμα δεν αποκλείει τη μόλυνση από τον νέο κορωνοϊό (ψευδώς αρνητικό αποτέλεσμα). Σε ό,τι αφορά την ανάλυση, οι κλασικές αδιόπιστες ορολογικές εξετάσεις εκτελούνται σε ομάδες δειγμάτων και απαιτούν 1-2 ώρες για την πραγματοποίησή τους. Στον αντίποδα βρίσκονται τα γρήγορα τεστ (rapid tests), που διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες: α) Τρήγορα μοριακά, που διαφέρουν από τις κλασικές μοριακές εξετάσεις που προαναφέρθηκαν. Γίνονται σε δείγματα που λαμβάνονται από τη μύτη και το αποτέλεσμα βγαίνει σε 15 λεπτά. Το μειονεκτήματός τους είναι ότι αυτά μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο περιορισμένος αριθμός δειγμάτων κάθε μέρα. Η Επιτροπή Εμπειρογνομητόνων του υπουργείου Υγείας αξιολογεί καθημερινά τα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία ώστε να αποφασίσει για τον τρόπο εφαρμογής τους στην Ελλάδα, β) Τρήγορα τεστ ανίχνευσης ανιγόνου, με τα οποία ανιχνεύονται μόρια στην επιφάνεια του ιού. Γίνονται σε δείγματα κυρίως από τη μύτη και μοιάζουν με τα κατ'οίκον τεστ εγκυμοσύνης. Από την επιστημονική εμπειρία που υπάρχει από αντίστοιχα τεστ για τη γρίπη, τα γρήγορα τεστ ανιγόνου είναι πιθανόν να έχουν μικρή ευαισθησία, με συνέπεια σε αρκετές περιπτώσεις να είναι αρνητικά σε άτομα που έχουν μολυνθεί από τον νέο κορωνοϊό, γ) Τρήγορα ορολογικά τεστ, που ανιχνεύουν αντισώματα στο αίμα ή τον ορό του αίματος ασθενών, όπως και τα κλασικά ορολογικά που προαναφέρθηκαν. Μοιάζουν και αυτά με τα κατ'οίκον τεστ εγκυμοσύνης, γίνονται για κάθε άτομο ξεχωριστά και απαιτούν 5-10 λεπτά για να βγει το αποτέλεσμα. Κάποια εξ αυτών διακρίνονται και τα δύο είδη αντισωμάτων, δηλαδή τα IgG και τα IgM, ενώ κάποια άλλα όχι.

Σύμφωνα με τον ΠΟΥ, η πιο αξιόπιστη μέθοδος είναι η μοριακή σε ό,τι αφορά τη διάγνωση. Τα κλασικά ορολογικά τεστ μπορούν να βοηθήσουν στη διάγνωση αν το αίμα ληφθεί 4-5 ημέρες μετά την έναρξη των συμπτωμάτων. Τα γρήγορα τεστ ανιγόνου δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται στη διάγνωση και ο κ. Σωτήρης Τσιόδρας την περασμένη Τετάρτη δήλωσε ξεκάθαρα ότι αυτός ο έλεγχος «δεν θα πρέπει να γίνεται σε ατομικό επίπεδο».

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

Η Επιτροπή Εμπειρογνομητόνων του υπουργείου Υγείας αξιολογεί με μεγάλη προσοχή όλα τα διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα για την ασφάλεια και αποτελεσματικότητα των rapid tests και έχει ήδη καταλήξει στα κριτήρια επιλογής αυτών που αφορούν στα αντισώματα, καθώς η σήμανση CE και η γνωστοποίησή τους στον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων (ΕΟΦ) δεν αποτελούν τεκμήρια διαγνωστικής αξιοπιστίας. Στα εθνικά εργατήρια αναφοράς για τον κορωνοϊό έχουν ήδη αξιολογηθεί κάποια τεστ αντισωμάτων και σε περίπου έναν μήνα αναμένεται να γίνουν γνωστά περισσότερα στοιχεία ως προς τις δυνατότητές τους. Τα κριτήρια που πρέπει να πληρούν είναι: ευαισθησία και εξειδίκευση άνω του 95%, να έχουν αξιολογηθεί από τον ΠΟΥ και το ECDC και φυσικά να έχουν σήμανση CE/IVD. Πάντως ήδη στον ΕΟΦ έχουν υποβληθεί αρκετά αιτήματα για να λάβουν «αριθμό γνωστοποίησης» κατ'οίκον rapid tests ανιγόνου και αντισωμάτων. Αλλά η ελληνική επιστημονική κοινότητα εφιστά την προσοχή όλων ειδικά σε ό,τι αφορά τη χρήση κατ'οίκον αυτών των τεστ, πριν

οποιαδήποτε απόφαση του υπουργείου Υγείας.

Στο μεσοδιάστημα, λίγο μετά το Πάσχα θα ξεκινήσει το πρόγραμμα με τις 500 Κινητές Ομάδες Υγείας (ΚΟΜΥ) Ειδικού Σκοπού, που στόχο έχει την παροχή κατ' οίκον υπηρεσιών νοσηλευτικής φροντίδας και τη λήψη δειγμάτων βιολογικού υλικού από πιθανά κρούσματα της νόσου COVID-19. Ηδη η χώρα μας βρίσκεται σε διακρατικό διάλογο για την προμήθεια κανονικού αριθμού τεστ (ορολογικών και αντισωμάτων), δεδομένου ότι παγκοσμίως υπάρχει τεράστια ζήτηση. Στην πρώτη φάση θα γίνουν εξορμήσεις των ΚΟΜΥ με γεωγραφικά και επιδημιολογικά κριτήρια, έτσι ώστε να διαπιστωθεί η διασπορά του ιού στην επικράτεια και στη δεύτερη φάση θα διερευνηθεί η ύπαρξη αντισωμάτων στον πληθυσμό.

Η ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων ήδη μελετά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση επιδημιολογικής έρευνας που θα μπορέσει να δώσει την πραγματική εικόνα της επιδημίας του νέου κορωνοϊού στην Ελλάδα, δηλαδή ποιοι και πόσοι

νόσπασαν, ποιοι έχουν αναπτύξει ανοσία και ποιες περιοχές επιβαρύνθηκαν περισσότερο.

Επιδημιολόγοι και λοιμωξιολόγοι εισηγούνται, συνδυαστικά, οι ορολογικές εξετάσεις και τα ειδικά τεστ αντισωμάτων να ξεκινήσουν να γίνονται μετά τη σταδιακή άρση των περιοριστικών μέτρων. Οι καλοκαιρινοί μήνες θεωρούνται ιδανικοί για τη διεξαγωγή της επιδημιολογικής έρευνας στους πληθυσμιακούς στόχους και τις επλεγμένες περιοχές. Ως τέτοιες νοούνται αυτές που είχαν πολλά κρούσματα και ετέθησαν σε καραντίνα, όπως χωριά της Κοζάνης και της Καστοριάς, αλλά και η Αρμιλιάδα, όπου έγινε η πρώτη εφαρμογή περιοριστικών μέτρων σε κοινωνικό και ατομικό επίπεδο.

Σε διαγνωστικό έλεγχο θα υποβληθούν πολίτες που με έμμεσο ή άμεσο τρόπο σχετίζονται με άτομα που νόσπασαν από COVID-19, στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης ικνιλότητας επαφών, αλλά και ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό των δομών υγείας, ώστε να διαπιστωθεί αν έχουν αντισώματα. Ενώ εξετάζεται και το ενδεχόμενο διενέργειας τεστ σε εργαζομένους σε νευραλγικούς τομείς της οικονομικής ζωής του τόπου.

Σύμφωνα με το σκεπτικό των επιστημόνων, ο πληθυσμιακός αυτός έλεγχος θα βοηθήσει στην περίπτωση των υγειονομικών

εργαζομένων να γνωρίζουμε ποιοι έχουν αναπτύξει ανοσία στον SARS-CoV-2 και έτσι να μπορούν να επιτελούν το έργο τους χωρίς να κινδυνεύουν να κολλήσουν ή να γίνουν φορείς διασποράς του ιού. Στην περίπτωση των πολιτών, θα μπορούσαν να επανέλθουν στην καθημερινότητά τους χωρίς κανένα πρόβλημα και φυσικά θα μπορούσαν εθελοντικά να συμβάλλουν στη θεραπεία άλλων ανθρώπων, μέσα από τα πρωτόκολλα χορήγησης ορού από αναρρώνοντες. Ειδική ομάδα του Πανεπιστημίου Αθηνών εργάζεται πάνω σε αυτό το νέο θεραπευτικό πρωτόκολλο και αναμένεται σύντομα η εισήγησή της. Και τελικά η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων θα μπορέσει να εισηγηθεί μέτρα για τη βέλτιστη προετοιμασία της χώρας για το δεύτερο κύμα της επιδημίας το φθινόπωρο και τον επόμενο χειμώνα. Μάλιστα, οι ειδικοί λένε ότι όσο καλύτερη εικόνα μπορέσουν να σχηματίσουν για την επιδημία μέσω της επιδημιολογικής μελέτης τόσο μικρότερη επίπτωση στην κοινωνική ζωή και την οικονομία θα έχει το σχέδιο αντιμετώπισης του δεύτερου επιδημικού κύματος.

ΦΑΡΜΑΚΑ ΚΑΙ ΕΜΒΟΛΙΑ

Στο πεδίο της έρευνας συνεχίζονται οι προσπάθειες ανά τον κόσμο για νέα φάρμακα και εμβόλια κατά του SARS-CoV-2. Στις 6 Απριλίου, ο Αμερικανός Οργανισμός Τροφίμων και Φαρμάκων (FDA) ενέκρινε τη διεξαγωγή κλινικής μελέτης του Πανεπιστημίου Johns Hopkins για τη χορήγηση ανοσοθεραπείας (πλάσμα αίματος με αντισώματα από άτομα που έχουν αναρρώσει από COVID-19) σε ασθενείς που έχουν προσβληθεί από τον νέο κορωνοϊό και σε επαγγελματίες υγείας. Η μελέτη αυτή ανοίγει τον δρόμο για διττή χρήση της αγωγής αντισωμάτων, για θεραπεία αλλά και ως προφύλαξη έναντι του κορωνοϊού.

Τις πρώτες μεταγγίσεις πλάσματος αίματος από 19 αναρρώνοντες ασθενείς ανακοίνωσαν την Πέμπτη 9 Απριλίου ότι έκαναν σε επτά ασθενείς που νοσηλεύονται σε διάφορα νοσοκομεία της Μόσχας ειδικό του Ινστιτούτου Πρώτων Βοηθειών Sklifosovski στη Μόσχα.

Ενθαρρυντικά είναι και τα αποτελέσματα μελέτης της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Τζάο Τονγκ της Σαγκάης και της κινεζικής εταιρείας China National Biotech Group Company Ltd, που δημοσιεύτηκαν στις 7 Απριλίου στο περιοδικό της Εθνικής Ακαδημίας Επιστημών των ΗΠΑ (PNAS). Η πιλοτική χορήγηση πλάσματος αίματος σε δέκα ασθενείς σε σοβαρή κατάσταση είχε ως αποτέλεσμα εντός μιας έως τριών ημερών να βελτιωθούν σημαντικά τα κλινικά συμπτώματα.

Στο στάδιο της κλινικής μελέτης Φάσης 2 στις ΗΠΑ περνά το αντι-ϊκό φαβιπραβίρη, της ιαπωνικής εταιρείας Fujifilm Holdings Corp. Η έρευνα, που αφορά σε περίπου 50 ασθενείς με COVID-19, θα γίνει σε συνεργασία με το **Νοσοκομείο Brigham and Women's**, το Γενικό **Νοσοκομείο** της Μασαχουσέτης και την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου της Μασαχουσέτης.

Στο μεταξύ, σε Ιταλία, Ισπανία, Γερμανία, Γαλλία, Καναδά και Ρωσία ξεκίνησε κλινική μελέτη Φάσης 2/3 για τη χορήγηση του αναστολέα της ιντερλευκίνης-6 (IL-6), σαριλουμάμπης, σε περίπου 300 ασθενείς. Η θεραπεία έχει στόχο την αντιμετώπιση της φλεγμονώδους αντίδρασης του ανοσοποιητικού συστήματος, η οποία προκαλεί το σύνδρομο οξείας αναπνευστικής δυσχέρειας που παρατηρείται σε ασθενείς με σοβαρή COVID-19. Νέο ευρέως φάσματος αντι-ϊκό φάρμακο σε μορφή δισκίου, με την προσωρινή ονομασία EIDD-2801, ανακοίνωσαν ότι ανακάλυψαν ερευνητές στο Ινστιτούτο Emory των ΗΠΑ.

Από τον χώρο των εμβολίων, το φθινόπωρο υποστηρίζουν ερευνητές του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης ότι θα είναι έτοιμο το εμβόλιο ChAdOx1. Πάνω από 500 εθελόντες θα συμμετέχουν στις κλινικές δοκιμές οι οποίες ξεκινούν εντός του Απριλίου και θα διαρκέσουν μέχρι τον Σεπτέμβριο, αν και για ευρεία χρήση δεν αναμένεται να διατεθεί πριν από το 2021. Στις ΗΠΑ η εταιρεία Novavax ανακοίνωσε ότι το υποβληθέντινο ανοσοενισχυτικό της σκευάσμα Matrix-M μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε συνδυασμό με το πειραματικό εμβόλιο της, NVX-CoV2373, για να ενισχύσει την ανταπόκριση του ανοσοποιητικού συστήματος. Τα πρώτα αποτελέσματα για την ανοσογονικότητα και την ασφάλεια από τις δοκιμές του εμβολίου αναμένονται τον Ιούλιο.

ΛΟΙΜΩΞΙΟΛΟΓΟΙ ΕΙΣΗΓΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΙΔΙΚΑ ΤΕΣΤ ΑΝΤΙΣΩΜΑΤΩΝ ΝΑ ΞΕΚΙΝΗΣΟΥΝ ΝΑ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗ ΣΤΑΔΙΑΚΗ ΑΡΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ. ΟΙ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΙ ΜΗΝΕΣ ΘΕΩΡΟΥΝΤΑΙ ΙΔΑΝΙΚΟΙ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Πηγή: ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ Σελ.: 28-29 Ημερομηνία έκδοσης: 12-04-2020
 Επιφάνεια: 2244.0 cm² Αρθρογράφος: Κυκλοφορία: 55000
 Θέματα: ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

Το βιβλίο που δήλωσε ότι διαβάζει αυτό τον καιρό ο πρωθυπουργός στον ελάχιστο ελεύθερο χρόνο του, με τον τίτλο «Επιδημίες και Κοινωνία: Από την εποχή της Μαύρης Πανώλης μέχρι σήμερα» (Epidemics and Society: From Black Death to the Present) του καθηγητή του Γέιλ, Φρανκ Σνόουντεν, όχι μόνο έχει ήδη συζητηθεί πολύ στο εξωτερικό, αλλά θεωρείται ότι πιο έγκριτο έχει γραφτεί τα τελευταία χρόνια για τις πανδημίες και την ιστορία τους.

Το παράδοξο είναι ότι το βιβλίο του Φρανκ Σνόουντεν για τις πανδημίες είχε κυκλοφορήσει δύο μήνες πριν από το ξέσπασμα του COVID-19 στην Κίνα, επαναφέροντας με τρόπο προφητικό το κρίσιμο ζήτημα της μεγάλης επίδρασης που έχουν διαφορετικές νόσοι-επιδημίες, πανδημίες και μολυσματικές ασθένειες- στην κοινωνία, αλλά και στην

Ιστορία, ενίοτε αλλάζοντας την ίδια την πορεία της. Και αυτό είναι σαφές αν κοιτάξει κανείς την εξέλιξη των πανδημιών από τα αρχαία χρόνια, από τότε που ο λοιμός της Αθήνας κατάφερε να εξοντώσει την πανίσχυρη ηγεμονία της αρχαίας δημοκρατίας, αλλά και στους νεότερους χρόνους των αποικιοκρατικών πολέμων. Όλα αυτά μάλιστα τα επικαλείται με κάθε λεπτομέρεια στο πολυσέλιδο πόνημά του ο προβεβλημένος καθηγητής του Πανεπιστημίου του Γέιλ, ξεκινώντας από τη σπουδαιότητα του Ιπποκράτη στην κατανόηση της Κοινωνικής Ιατρικής και του αθηναϊκού λοιμού, για να καταλήξει στο σήμερα τονίζοντας με τρόπο προφητικό πως ακόμα «δεν ξεμπερδέψαμε με τις πανδημίες, όσο και αν μερικοί θέλουν να νομίζουν το αντίθετο».

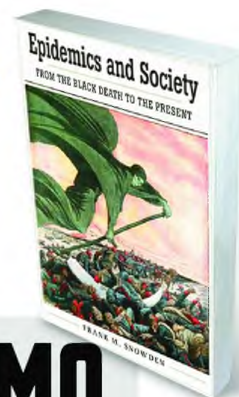
Η ΣΥΜΠΝΟΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΤΣΙΟΔΡΑ

Δεν είναι μάλιστα τυχαίο ότι το βιβλίο «Επιδημίες και Κοινωνία» του Φρανκ Σνόουντεν είναι η πρώτη επιλογή του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) αναφορικά με τα αναγνώσματα που συστήνονται για ενημέρωση των πολιτών, ειδικά από τότε που το φαινόμενο του κορωνοϊού κατέστη πανδημικό, καθώς εσήγη τον τρόπο που οι ίδιοι είναι άμεσα συμφωνημένοι με την εξέλιξη των κοινωνιών και τη λήψη ανάλογων πολιτικών αποφάσεων. Άλλωστε μια λογική που προκρίνει ότι το φαινόμενο της πανδημίας είναι κατεξοχήν κοινωνικό και πολιτικό και ότι ο ενδεδειγμένος τρόπος αντιμετώπισής της πρέπει να χαράσσεται στη βάση μιας κοινωνικής συναίνεσης, ενός «cordon sanitaire» όπως το αποκαλεί χαρακτηριστικά ο Φρανκ Σνόουντεν, είναι κάτι που φαίνεται να θεωρείται δεδομένο και από την ελληνική Πολιτεία - και φυσικά από τον ίδιο τον Σπύρη Τσιόδρα, ο οποίος το έχει τονίσει κατ'επανάληψη. Στις καθημερινές ενημερώσεις του καθηγητής Λοιμωξιολογίας επομένως είναι πάντα με ιδιαίτερη έμφαση την αναγκαιότητα της κοινωνικής αλληλεγγύης, της προστασίας του συνανθρώπου, της ένδειξης σεβασμού προς τον άλλο, και όλα της επιβολής ενός κανόνα που έρχεται καταναγκαστικά και δίχως δημόσια ενημέρωση - όπως έγινε στην Κίνα. Μάλιστα θεωρεί δεδομένο ότι οι πολίτες είναι αυτοί που εφαρμόζουν καταρχάς τα μέτρα - και ότι αυτό συμβαίνει για το δικό τους καλό, κάτι που δεν μπορεί να συμβεί σε αυταρχικό καθεστώς. Στο ίδιο μήκος κύματος, της στρατηγικής που λέει ότι τα μέτρα πετυχαίνουν μόνο όταν τα σεβόνται οι πολίτες, αλλιώς, όπως συνέβη στην αρχή στην Κίνα, θα βρουν τρόπο οι τελευταίοι να παρανομήσουν, κινείται και ο καθηγητής Σνόουντεν, επιμένοντας ότι ο ανώτερος νόμος πρέπει να είναι αυτός της δημόσιας υγείας και κανένας άλλος (salus populi suprema lex), ο οποίος οφείλει να βασίζεται στους αγράφους και απαράβατους όρους μιας κοινής ηθικής και κοινά αποδεκτού κανόνα.

Ο ΤΡΑΜΠ

Όπως εξήγησε ο διαπρεπής καθηγητής σε πρόσφατη συνέντευξή του στο περιοδικό «New Yorker»: «Δυστυχώς είναι χαρακτηριστικό το παράδειγμα του προέδρου Τραμπ,

Φρανκ Σνόουντεν
 Πανεπιστήμιο Γέιλ

Η έρευνα του καθηγητή ξεκινά από τη σπουδαιότητα του Ιπποκράτη στην κατανόηση της Κοινωνικής Ιατρικής και του αθηναϊκού λοιμού και καταλήγει στο σήμερα, εστιάζοντας τον τρόπο που οι ίδιοι είναι άμεσα συμφωνημένοι με την εξέλιξη των κοινωνιών και τη λήψη ανάλογων πολιτικών αποφάσεων

ΑΠΟ ΤΟΝ ΛΟΙΜΟ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΣΤΗΝ COVID-19

Μέσα από μια ενδελεχή ιστορική ανάλυση των κοινωνικών επιπτώσεων των επιδημιών, ο Φρανκ Σνόουντεν καταλήγει πως υπάρχει η θετική πλευρά που θέτει την κοινωνία σε εγρήγορση, αναδεικνύονται οι κοινωνικοί αγώνες για δημόσια υγεία, καθώς και το ουσιαστικό νόημα της αλληλεγγύης

Το προφητικό βιβλίο που προτείνει ο ΠΟΥ και διαβάζει ο Κυριάκος. «Δεν ξεμπερδέψαμε με τις πανδημίες, όσο και αν μερικοί θέλουν να νομίζουν το αντίθετο», έγραφε μόλις δύο μήνες πριν από το ξέσπασμα του COVID-19 ο καθηγητής του Γέιλ, Φρανκ Σνόουντεν, αναλύοντας τις κοινωνικές προεκτάσεις από τον λοιμό της Αρχαίας Αθήνας και την ευλογία που γονάτισε τον Ναπολέοντα και φτάνοντας μέχρι τη σημερινή εποχή

της Τίνας Μανδολάρá
tinam@protothema.net

ο οποίος αγνοεί την κοινωνική πραγματικότητα, εξοραίζει και προσομοιώνει το ζήτημα της πανδημίας αντί να αντιληφθεί ότι είναι βαθιά κοινωνικό. Πολύ φοβάμαι ότι η επιμονή τόσο η δική του όσο και των συμβούλων του να αντιμετωπίζουν το πρόβλημα ως κάτι περιστασιακό -στην αρχή έλεγε ότι πρόκειται για μια κοινή γρίπη!- θα έχει τραγική κατάληξη, και αυτό θα φανεί όχι μόνο τώρα, αλλά και τη χρονιά που μας έρχεται. Απόδειξη ότι έχει βάλει επικεφαλής ανθρώπους που δεν πιστεύουν στη **δημόσια υγεία**, ούτε καν στην ιατρική επιστήμη. Και αυτό είναι το πιο επικίνδυνο από όλα. Σε αυτές τις περιπτώσεις πρέπει να υπάρχει συνεργασία γιατρών και πολιτικών και οι συμβουλές των πρώτων να εισακούονται από τους δεύτερους».

Ο καθηγητής επιμένει ότι κάτι τέτοιο έχει αποδειχτεί από την Ιστορία, όταν ο Ναπολέων αγνόησε τον κήρυνο πυρετό και τις επιπτώσεις του, με αποτέλεσμα να αποδραστηριάζονται τα στρατεύματά του, αλλά και όταν κορυφαίοι πολιτικοί δεν είδαν τον αντίκτυπο που μπορεί να έχει μια ασθένεια ή επιδημία στον ρου της Ιστορίας. Και αυτό σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι αποσπασματικό και να αφορά μόνο μία περίπτωση, αλλά είναι κοινωνικό, καθολικό και με επιπτώσεις για όλους.

«Η βασική επισήμανση του ΠΟΥ είναι ότι για να αντιμετωπιστεί μια επιδημία -πόσο μάλλον πανδημία- πρέπει ο κόσμος να δράσει από κοινού ανεξαρτήτως χωροχρονικών δεδομένων και να καταλάβει πως δεν υπάρχει διαχωρισμός κοινωνικής τάξης, οικονομικής κατάστασης ή εθνότητας», σχολιάζει σχετικά το περιοδικό «New Yorker» ακολουθώντας τη λογική του καθηγητή Σνούντεν, και του ζητά να τοποθετηθεί στη σημερινή κατάσταση: «Όπως η σημερινή κατάσταση, όπως και κάθε πανδημία, χρέπει ενδελεχούς φιλοσοφικής, θρησκευτικής και ηθικής επισκόπησης», απαντά ο καθηγητής. «Πιστεύω ότι οι επιδημίες έχουν διαμορφώσει την Ιστορία σε μεγάλο βαθμό επειδή έχουν αναγκάσει τους ανθρώπους να σταθούν απέναντι στα μεγάλα αυτά ερωτήματα. Το Έξοπασμα της πανώλης, για παράδειγμα, έθιξε και μετασχημάτισε το βασικό θέμα της σχέσης του ανθρώπου με τον Θεό. "Πώς μπορούσε ένας σοφός και παντοδύναμος Θεός να επιτρέψει να συμβεί ένα τέτοιο γεγονός;" ήταν το πρώτο ερώτημα που βασάνιζε τότε τους ανθρώπους. Πώς επέτρεψε μικρά παιδιά να υποφέρουν σε τεράστιους αριθμούς σε όλο τον κόσμο; Επιπλέον οι επιδημίες έχουν αναπόφευκτα τεράστιο αντίκτυπο στην οικονομία: η βουβωνική πανώλη που εξόντωσε τον μισό πληθυσμό του πλανήτη είχε τεράστια επίδραση στην ύπαρξη της δουλείας, αλλά και στην επερχόμενη Βιομηχανική Επανάσταση. Επιπλέον οι επιδημίες, ειδικά στις μέρες μας, επιδρούν στην κοινωνική και πολιτική σταθερότητα καθορίζοντας με τρόπο καταλυτικό την έκβαση των πολέμων, ενώ πολλές φορές φαίνεται να προκαλούν το Έξοπασμά τους. Οπότε δεν μπορούμε να πούμε ότι υπάρχει κάποια έκφραση του ανθρώπινου βίου που να μην επηρεάζεται βαθύτατα και καθοριστικά από τις επιδημίες».

ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΕΥΛΟΓΙΑΣ

Το πολυσέλιδο και άκρως ενδιαφέρον πόνημα του Φρανκ Σνούντεν, το οποίο απευθύνεται τόσο σε ειδικούς όσο και σε ανθρώπους που θέλουν απλώς να ενημερωθούν για τον καταλυτικό ρόλο των επιδημιών στην Ιστορία, ξεκινάει με την αρχαία Ελλάδα και τη θέση της απέναντι στο Έξοπασμα των επιδημιών, καθώς οι αρχαίοι Έλληνες ήταν οι πρώτοι που αντιλήφθηκαν τη βαθιά σχέση ανάμεσα στις ασθένειες και την κοινωνία. Ο λοιμός της Αθήνας εκλαμβάνεται από τον Θουκυδίδη ως ο βασικός παράγοντας κατάλυσης της δημοκρατίας -περισσότερο από τον πόλεμο- καθώς αποδυνάμωσε την ισχύ της και εξόντωσε τον πιο αποτελεσματικό ηγέτη της, τον Περικλή. Ουσιαστικά είναι και η αναφορά στη σύγχρονη κατανόηση των αρχαίων θεωριών για την Ιατρική και στις πολλές συμβουλές κορυφαίων ιατρών και φιλοσόφων όπως ο Ιπποκράτης ή ο Γαλιάνος, οι οποίοι, σύμφωνα με τον Σνούντεν, ήταν οι πρώτοι που έθεσαν στο επίκεντρο τον άνθρωπο.

Στα επόμενα κεφάλαια ο καθηγητής μελετά αναλυτικά

την επίδραση των ασθενειών σε διαφορετικές ιστορικές περιόδους, όπως στον Μεσαίωνα, στην Αναγέννηση και τους Νεότερους Χρόνους. Εξετάζοντας, για παράδειγμα, την ιστορική εξέλιξη τέτοιου βελνεκούου ασθενειών, ο συγγραφέας δεν ξεκινά να εστιμάσει τη σπουδαιότητα της ευλογίας ως στήριγμα από πολλές απόψεις: τόσο όσον αφορά τον τρόπο εξάπλωσης της σε όλη την Ευρώπη και το πέρασμά της στην Αμερική όσο και τη συνακόλουθη εξέτασή της σε επιστημονικό επίπεδο. Ήταν η πρώτη φορά που για την αντιμετώπιση της συγκεκριμένης ασθένειας δημιουργήθηκε η έννοια της δημόσιας υγείας-υγιεινής, της προφύλαξης και του μαζικού **εμβολιασμού** κυριολεκτικά για όλο τον πληθυσμό του πλανήτη. Ισως μάλιστα να είναι η πρώτη και η τελευταία φορά που ένα εμβόλιο κατάφερε να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά μια πανδημία.

ΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ ΤΟΥ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΑ

Σημαντικά είναι τα κεφάλαια όπου οι επιδημίες συνδέονται άμεσα με το Έξοπασμα ή την αναχαίτηση πολεμικών επιδρομών και τη συνακόλουθη επίδρασή τους σε ιστορικά κεφάλαια της Παγκόσμιας Ιστορίας. Ο καθηγητής αναφέρει το παράδειγμα του Ζαν-Ζακ Ντεσαλίν, ηγέτη της εξέγερσης στην Αϊτή, που κήρυξε την ανεξαρτησία της το 1804 ύστερα από μία από τις μεγαλύτερες εξεγέρσεις στην Ιστορία, σηματοδοτώντας το τέλος της υποτελείας στη γαλλική κυριαρχία. Πρόκειται για την πρώτη ελεύθερη δημοκρατία των μαύρων και το πιο πρώτο παράδειγμα αποσπασκοποίησης, την οποία ο Ντεσαλίν θα ανακοίνωνε στην Αϊτήνη Ανακήρυξη της Ανεξαρτησίας. Ωστόσο, η πραγματική αιτία της αποτελεσματικής νίκης δεν οφείλεται, σύμφωνα με τον Σνούντεν, μόνο στο σθένος των ντόπων επαναστατών, αλλά και στον καταλυτικό ρόλο που έπαιξε ο κίτρινος πυρετός που θέρωσε τα στρατεύματα του Ναπολέοντα. Αξίζει να θυμίσουμε ότι η Αϊτή είναι η πρώτη χώρα που αναγνώρισε την Ελληνική Επανάσταση του 1821- και καθώς φαίνεται όχι τυχαία.

Αντίστοιχο είναι το παράδειγμα της αποτυχίας της προέλασης του Γάλλου αυτοκράτορα στη Ρωσία το καλοκαίρι του 1813. Σε αυτή την περίπτωση τα στρατεύματά του χτυπήθηκαν από δυσεντερία και τύφο, κατάσταση που δεν επέτρεψε την πανηγυρική επέλασή του. Επίσης, ο καθηγητής επισημαίνει ότι αυτές οι δύο μάχες ήταν τόσο κρίσιμες ώστε έφτασαν να αποτρέψουν τον Ναπολέοντα από οποιοδήποτε εγχείρημα κατάκτησης του Νέου Κόσμου, φτάνοντας στο σημείο να τον αναγκάσουν να δεχτεί τελικά την παραχώρηση και την εξαγορά της Λουιζιάνας από τον Τόμας Ζέφερσον, κάτι που δικαιολογεί και την ξαφνική επέκταση της αμερικανικής ηπείρου. Συμπέρασμα: Οι επιδημίες μπορούν να δικαιολογήσουν ακόμα και την ύπαρξη κρατών και την ανάλογη ενίσχυση ή αποδυνάμωσή τους.

ΤΟ ΠΑΡΙΣΙ ΤΗΣ ΧΟΛΕΡΑΣ

Εννοείται ότι οι επιδημίες δεν χτύπησαν μόνο τις αυτοκρατορίες, όπως την παλιά του 18ο αιώνα με την επιδημία της πανώλης, που σήμανε βέβαια και το πέρασμα στην Ιταλική Αναγέννηση, ή τη Γαλλία και την Αγγλία του 19ο αι., αλλά και την Ινδία και την Κίνα. Στις αρχές του 19ου αι. η χολέρα εξελίχθηκε σε μείζονα επιδημία στην Ινδία, ενώ στο δεύτερο μισό είχε πλέον μεταφερθεί και στην Ευρώπη εξοντώνοντας ένα μεγάλο μέρος του παγκόσμιου πληθυσμού. Όταν μάλιστα η χολέρα χτύπησε

την καρδιά του Παρισιού το 1832 σκοτώνοντας σχεδόν 19.000 Παριζιάνους, σύμφωνα με τον Σνούντεν, αναπτύχθηκε η θεωρία συννομίας -τέτοιες θεωρίες δεν έπαιξαν ποτέ να συνοδεύουν τη διάδοση των ιών- ότι ο αυτοκράτορας **Λουδοβίκος -Φίλιππος** έρχινε αρσενικά στα πηγάδια για να εξοντώσει τον πληθυσμό. Το αποτέλεσμα ήταν να προκληθεί πολύ μεγάλη εξέγερση την οποία με δυσκολία κατάφεραν να ανακατίσουν οι στρατός και η αστυνομία.

Καίρια ήταν επίσης η επανάσταση του 1848 και η αιματηρή πάταξη της Γαλλικής Κομμούνιας που έφτασε στον σχηματισμό παροδικής έστω αυτόνομης επαναστατικής κυβέρνησης που είχε ως **κέντρο** τη Μονμάρτηρ. Τον ίδιο αιώνα βέβαια δεσπόζει και η επέλαση της φυματίωσης, που φάνηκε τελικά να δημιουργεί έναν ολόκληρο μύθο. Σύμφωνα με τον Σνούντεν, μάλλον οφείλεται στο ότι η ασθένεια αυτή ήταν άμεσα συνυφασμένη με την ανώτατη αστική τάξη, με τους καλλιτέχνες και τους ποιητές, φτάνοντας σε σημείο να θεωρείται γενεσιουργός αιτία της έμπνευσης και της θείας καλλιτεχνικής μανίας. Πολλοί μάλιστα έλεγαν τότε ότι ο λόγος που ο λογοτέχνης Βίκτορ Ουγκό δεν είχε επίδραση στους ποιητές, παρότι έγραφε εξοισμούς στίχους, ήταν γιατί η όψη του δεν παρέπεμπε σε ρομαντικό ποιητή με φυματίωση!

ΚΙ ΟΜΩΣ, ΥΠΑΡΧΕΙ Η ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Όσο και αν φαίνεται παράδοξο, όμως, οι επιδημίες μπορεί να έχουν και θετική όψη, σύμφωνα με τον καθηγητή, καθώς μας κάνουν να ερχόμαστε σε επαφή με πιο ουσιαστικά κομμάτια του εαυτού μας και θέτουν την κοινωνία σε εγρήγορση.

Παράλληλα αναδεικνύουν τους κοινωνικούς αγώνες και το ουσιαστικό νόημα της αλληλεγγύης. Όπως επισήμανε ο ίδιος στην πρόσφατη συνέντευξή του στο «New Yorker»: «Σίγουρα πιστεύω ότι υπάρχουν θετικές πλευρές σε κάθε επιδημία, πέρα από το ότι ορθώνουν απέναντί μας ένα τεράστιο κομμάτι όπου αντικατοπτρίζονται και οι θετικές -όχι μόνο οι αρχαίες- όψεις της ανθρωπότητας. Σημαντικό είναι ότι αναδεικνύουν την ηρωική μας πλευρά. Ένα καλό παράδειγμα είναι οι "Γιατροί Χωρίς Σύνορα" στη μεγάλη κρίση του Εμπολα και ο τρόπος που προέβλεψαν τις ζωές και το μέλλον μας πέρα από τα στενά όρια του προσωπικού συμφέροντος. Και αυτό γιατί οι γιατροί ενήργησαν όχι επειδή προσδοκούσαν κάποια ανταμοιβή ή επιβράβευση, αλλά γιατί ήταν ταγμένοι στην προάσπιση του κοινού καλού και της υγείας των πασχόντων αυτού του κόσμου. Και οι "Γιατροί Χωρίς Σύνορα" το κάνουν αυτό καθημερινά σε διαφορετικά σημεία του κόσμου, όπως έκαναν πρόσφατα στην Κίνα. Το παράδειγμα αυτό από μόνο του δεν μπορεί παρά να φέρει στην επιφάνεια τα καλύτερα στοιχεία του ανθρώπου, όλες τις ενγενικές μας προθέσεις. Δεν είναι τυχαίο ότι έχουν γραφτεί σπουδαία βιβλία σχετικά με αυτά τα μείζονα γεγονότα καθορίζοντας ουσιαστικά την κουλτούρα μας. Στο μυαλό μου έρχεται χαρακτηριστικά το βιβλίο "Ο Μνηστήρας" του Ιταλού Αλεσάντρο Μαντσόνι που μιλάει για τον αρχιεπίσκοπο του Μιλάνου, καρδινάλιο Κάρολο Μπορομέο, ο οποίος επισκεπτόταν τα σπίτια των ασθενών που είχαν χτυπηθεί από τον λοιμό αφηφώντας τις προειδοποιήσεις και θέτοντας σε κίνδυνο τη ζωή του. Δεν είναι τυχαίο ότι τελικά οι Ιταλοί του ανακρήρυν άγιο. Αυτές τις κρίσιμες στιγμές είναι που κρίνονται όλα».

Ο πόλεμος με τον κορωνοϊό θα κριθεί στην οικονομία

Πηγή: ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ

Σελ.: 66

Ημερομηνία έκδοσης: 12-04-2020

Επιφάνεια: 553.4 cm²

Αρθρογράφος:

Κυκλοφορία: 55000

Θέματα: ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

66

the end

Ο πόλεμος με τον κορωνοϊό θα κριθεί στην οικονομία

Ενα από τα μαθήματα που μας δίνει η πανδημία είναι ότι κανένας εφρουραστής, καμία πρόωση, έστω και ακνή, αισιοδοξία δεν συγχωρείται. Ο τρόπος που κυττά και μεταδίδεται ο κορωνοϊός, ο απρόβλεπτος και ύπουλος χαρακτήρας του, εκδικείται οποιονδήποτε τολμήσει να τον υποτιμήσει. Αλλά πλέον αυτά είναι λίγο πολύ γνωστά και δεδομένα.

Παρομοίως, τείνει να θεωρείται δεδομένη η επιτυχία των αυστηρών περιοριστικών μέτρων που έλαβε και διαρκώς διευρύνει ή εξειδικεύει η κυβέρνηση. Τις τελευταίες ημέρες διαφαίνεται καθαρά ένα διεθνές ρεύμα εκτίμησις, σεβασμού -ή και θαυμασμού ενίοτε- προς την Ελλάδα. Παράδοξο, αλλά συμβαίνει: η χώρα μας παρουσιάζεται με διθυράμβους, ως case study έγκαιρης και αποτελεσματικής αντιμετώπισης της πανδημίας. Σχεδόν καθημερινά εμφανίζεται κάποιο δημοσίευμα σε Ένα ΜΜΕ για το πόσο σπουδαία τα καταφέρνει η Ελλάδα, ενώ πολλοί, δημοσιογράφοι και πολιτικοί, αποδίδουν τα εύσημα προσωπικά στον Κυριάκο Μητσοτάκη. Κανονικά θα έπρεπε να μας ενοχλεί κάπως η έκπληξη της διεθνούς κοινότητας για κάτι που, επιπέδους, φαίνεται να κάνουμε με τον συστό τρόπο. Το ζήτημα δεν είναι όμως να αναλύσουμε το γιατί αναβαθμίζεται το κύρος της πατρίδας μας, αλλά να αξιολογήσουμε αυτή την αλλαγή διάθεσης αποσιτώντας τα μέγιστα δυνατά οφέλη.

As συμφωνήσουμε ότι μέχρι στιγμής η στρατηγική που ακολούθησε η κυβέρνηση στον τομέα της δημόσιας υγείας και μάλιστα υπό συνθήκες πολεμικού συναγερμού αποδίδει καρπούς. Και as ελπίσουμε ότι, για το καλό όλων μας, δεν θα υπάρξει κάποια αρνητική έκπληξη προς τη διατήρηση της πανδημίας υπό έλεγχο. Όπως και να 'χει, ο επόμενος στίβος όπου θα κληθεί να αγωνιστεί η κυβέρνηση είναι η οικονομία. Αναμφίβολα η τρέχουσα προτεραιότητα είναι η προστασία της ζωής και της υγείας όλων των Ελλήνων ανεξαιρέτως, όμως αυτό είναι το μισό success story. Και μπορεί μέχρι στιγμής να έχει καταβληθεί τίτνια προσπάθεια, αλλά εάν το εγχείρημα της διάσωσης και της ανάνηψης της χώρας δεν έχει ανάλογη συνέχεια στο οικονομικό πεδίο, το ημιτέλες success story θα σαρωθεί αμέσως με την επερχόμενη θύελλα της ύφεσης.

Υποθέτουμε ότι η διαχείριση της

τρέχουσας κρίσης δείχνει ξεκάθαρα ότι η ενδεδειγμένη μέθοδος είναι η αποφασιστική χάρση και εφαρμογή μιας ορθολογικής στρατηγικής, εστιασμένης απευθείας στην καρδιά του προβλήματος. Ασυτήθηστη σε σχέση με την παραδοσιακή κυβερνητική νοοτροπία στην Ελλάδα, πρόκειται για μια στρατηγική η οποία συνδιαμορφώνεται από την εκτελεστική εξουσία με την καιρία και ουσιαστική συμβολή τεχνοκρατών, επιστημόνων και ειδικών. Μια και ανακαλύψαμε λοιπόν, έστω και καθυστερημένα, ότι μόνο με σοβαρότητα μπορούμε να προχωρήσουμε, δεν θα έπρεπε να πορευτούμε βάσει του ίδιου modus operandi και στην οικονομία; Δεν υπάρχει πρόγνωση για την επόμενη μέρα που να μην αποτυπώνει μια ζοφερή εικόνα, να μην κάνει λόγο για εκατομμύρια ανέργους σε όλο τον κόσμο και μια ασύλληπτων διαστάσεων οικονομική και κοινωνική κρίση. Κανείς δεν θέλει να φανταστεί τι θα γίνει εάν χαθεί καθ' ολοκληρίαν η φετινή τουριστική σεζόν, πόσες επιχειρήσεις, πόσοι εργαζόμενοι στον επίμαχο κλάδο θα περιέλθουν σε κατάσταση χρεοκοπίας και φτώχειας.

Εάν προηγηθούμε χρονικά στην απελευθέρωση από τις συνθήκες καραντίνας, θα έχουμε κερδίσει ένα σημαντικό πλεονέκτημα, το οποίο και θα πρέπει να αξιοποιήσουμε τα μέγιστα, προσηύχοντας στόχους, προϋόντα, υπηρεσίες κ.ο.κ. στην πραγματική ζήτηση. Όπως αποδείχθηκε τις προηγούμενες ημέρες, σε αυτή την προσπάθεια ταχεία ανάταξης της οικονομίας, θα είμαστε επί της ουσίας μόνοι

μας. Τα 540 δισ. ευρώ που ενέκρινε το Eurogroup ως έκτακτη ένεση βοήθειας στις χειμαζόμενες οικονομίες της Ε.Ε., στην πραγματικότητα είναι μια αναδιάταξη κονδυλίων και ήδη υπάρχοντων μηχανισμών στήριξης. Η αλληλεγγύη της Ενωμένης Ευρώπης είναι περισσότερο σύνθημα και ευσεβής πόθος για τους ρομαντικούς, παρά μια κυρίαρχη αξία ή μια συγκροτημένη πολιτική. Και όσοι υπερ-αισιοδοξοί ή και αφελείς οραματίζονται ένα οικονομικό new deal, μια καθολική επανεκκίνηση της οικονομίας, καλό θα είναι να προετοιμάζονται για ένα new bill. Εναν καινούριο φουσκωμένο λογαριασμό που, όπως πάντα δυστυχώς, θα κληθούν να πληρώσουν για άλλη μια φορά τα μεσοία κοινωνικά στρώματα, η αστική τάξη που παράγει και φορολογείται - ή ό,τι θα έχει απομείνει από αυτήν.

Του Μπάμπη Κούτρα

koytras_b@yahoo.gr

Μέχρι στιγμής έχει καταβληθεί τίτνια προσπάθεια, αλλά εάν το εγχείρημα της διάσωσης και της ανάνηψης της χώρας δεν έχει ανάλογη συνέχεια στο οικονομικό πεδίο, το ημιτέλες success story θα σαρωθεί αμέσως με την επερχόμενη θύελλα της ύφεσης